

Vlaams
Parlement

vergadering **C48 – ECO7**
zittingsjaar 2010-2011

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Economie, Economisch
Overheidsinstrumentarium, Innovatie, Wetenschapsbeleid,
Werk en Sociale Economie

van 28 oktober 2010

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Matthias Diependaele tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over supercomputing - 182 (2010-2011)	3
Vraag om uitleg van de heer Koen Van den Heuvel tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de stand van zaken met betrekking tot de proeftuin elektrische wagens - 2540 (2009-2010)	9
Vraag om uitleg van de heer Koen Van den Heuvel tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de innovatie-regiegroepen - 105 (2010-2011)	16
Vraag om uitleg van de heer Koen Van den Heuvel tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over het uitblijven van een samenwerkingsovereenkomst tussen het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek-Vlaanderen (FWO) en de Vlaamse overheid - 341 (2010-2011)	17
Vraag om uitleg van de heer Matthias Diependaele tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over innovatievouchers - 321 (2010-2011)	18
Vraag om uitleg van mevrouw Sabine Poleyn tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de conclusies van het rapport TOS21 met betrekking tot techniek in het onderwijs - 226 (2010-2011)	20
Vraag om uitleg van mevrouw Karin Brouwers tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over het proefproject met betrekking tot rekeningrijden - 298 (2010-2011)	28

■

Voorzitter: mevrouw Patricia Ceysens

Vraag om uitleg van de heer Matthias Diependaele tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over supercomputing - 182 (2010-2011)

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele: Minister, supercomputing is een steeds belangrijkere manier om aan onderzoek en ontwikkeling te doen. Dankzij de enorme snelheid en rekenkracht van deze supercomputers kunnen allerhande complexe simulaties en berekeningen worden uitgevoerd. Vandaag doen de meest uiteenlopende onderzoeksgebieden, zowel in de exacte als in de humane wetenschappen, steeds vaker een beroep op dergelijke computersystemen, en dit in de verschillende fases van het onderzoeksproces.

Op 17 december 2007 besliste de Vlaamse Regering tot de oprichting van een Vlaams Supercomputer Centrum (VSC). De vijf Vlaamse universitaire associaties kregen de opdracht een voorstel uit te werken om de bestaande rekencapaciteit te versterken en de huidige infrastructuur op elkaar af te stemmen, de expertise ter beschikking te stellen van het publiek en privaat onderzoek alsook een grid- en HPC-infrastructuur (high-performance computing) uit te werken. Ik ben niet zo beslagen in de informaticaterminologie, maar daar gaat het dus over.

Het was de uitdrukkelijke bedoeling om een supercomputer te ontwikkelen die tot de top 500 in de wereld behoort en een inhaalbeweging te realiseren ten opzichte van de buurlanden. De financiering van het VSC gebeurde met middelen van de betrokken universiteiten en van de Vlaamse overheid. Op 9 april 2009 keurde deze laatste een eenmalige financiering van 5,2 miljoen euro goed vanuit het Financieringsfonds voor Schuldafbouw en Eenmalige Investeringsuitgaven (FFEU). Vanuit de Herculesmiddelen werd een subsidie van 2,09 miljoen euro toegekend. Vrijdag 23 juli 2010 trok de Vlaamse Regering nog 5 miljoen euro uit voor het dossier van het VSC.

De opvolging en uitvoering van de bepalingen uit het financieringsbesluit van de Vlaamse Regering en van de subsidieovereenkomst zou gebeuren door een begeleidingscommissie. Volgens de webstek van het VSC werd verwacht dat in de loop van de tweede helft van 2009 de integratie van de clusters een feit zal zijn, waarna het VSC volledig operationeel zal worden. In de beleidsnota Innovatie 2009-2014 verklaarde de minister ook de mogelijkheid te willen bieden om bedrijven en andere geïnteresseerde partners te betrekken bij de verdere uitbouw van het VSC.

Minister, kunt u een stand van zaken geven over de ontwikkeling van het VSC? Wanneer zal het centrum volledig operationeel zijn? In welke mate wordt aan de oorspronkelijke doelstelling tegemoetgekomen, met name de ontwikkeling van een supercomputer die tot de top 500 behoort? We weten ondertussen dat er andere landen, regio's en instellingen bezig zijn met de ontwikkeling van zulke computers. Gaan we die doelstelling bereiken?

Minister, op welke manier wilt u, rekening houdend met de snelle ontwikkelingen in deze sector, die positie behouden? Als die computer er eenmaal is, wordt er dan ook verder ingezet op een verdere ontwikkeling om in die sector aan de top te blijven? In welke mate slaagt men erin de bedoelde inhaalbeweging te realiseren, met andere woorden hoever staan wij ten opzichte van onze buurlanden en op wereldniveau? Hoe evalueert u dat? Wat gebeurt er op het vlak van samenwerking met onze buurlanden en/of in het Europese kader, meer bepaald in het PRACE-netwerk (Partnership for Advanced Computing in Europe)? Hoe gebeurt de financiering van het VSC, ook op langere termijn?

Supercomputing is niet alleen een zaak van soft- en hardware, maar ook van personeel. Welke inspanningen worden vandaag geleverd op het vlak van omkadering en begeleidend personeel? In welke mate is er vandaag samen- en wisselwerking met de bedrijfswereld? U

had gezegd dat u dat zou uitbreiden. Recentelijk sloot het Interuniversitair Micro-elektronicacentrum (IMEC) een overeenkomst met Intel over de ontwikkeling van een supercomputer in het Leuvense. Welke andere initiatieven, acties of intenties zijn er vandaag op het vlak van supercomputing naast het VSC?

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Mijnheer Diependaele, zoals u in de toelichting terecht stelt, worden grote rekenfaciliteiten, die we verder supercomputers zullen noemen, steeds belangrijker in onderzoek en innovatie. Naast theoretisch en experimenteel onderzoek, zijn simulaties uitgegroeid tot een derde manier om onderzoek te verrichten. Bovendien beperkt deze ontwikkeling zich niet tot één of enkele domeinen, maar heeft ze een impact op zeer veel disciplines met zowel een fundamenteel als toepassingsgericht karakter.

Sommige toepassingen, zoals in de meteorologie, zijn bekend bij het grote publiek omdat ze ons dagelijks leven direct beïnvloeden: betere weersvoorspellingen en snellere en meer gedetailleerdere orkaan- en tsunamiwaarschuwingen. Maar ook bij de ontwikkeling van geneesmiddelen en nieuwe materialen, net zoals in de automobiel- en luchtvaartsector, spelen modellering en simulaties een steeds grotere rol in de innovatie en het wetenschappelijk onderzoek.

Bij de indeling van verschillende soorten supercomputing wordt vaak gewerkt met een model bestaande uit drie lagen: Tier-2 is de lokale computerinfrastructuur waarover onderzoekscentra beschikken, Tier-1 is dan de nationale of regionale supercomputerinfrastructuur en ten slotte is Tier-0 infrastructuur met een kostprijs die van die orde is dat samenwerking in een internationaal verband vaak noodzakelijk is.

Het woord supercomputer wordt vaak geassocieerd met hardware, enkele grote toestellen in een gebouw. Dit is maar ten dele juist. De hardware is uiteraard zeer belangrijk, maar de speciale architectuur van deze computers waarin honderden of duizenden processoren tegelijk worden ingezet om een probleem op te lossen, vraagt aangepaste software. De ontwikkeling van deze software is een discipline op zich. Vaak hebben de wetenschappers die supercomputers in hun onderzoek gebruiken, hiervoor niet de nodige kennis. Supercomputerinfrastructuur vraagt dan ook, naast de hardware, een gespecialiseerde staf voor de ondersteuning van de gebruikers, van de wetenschappers zelf.

Naast hard- en software en een gespecialiseerde staf, vormt energie een derde belangrijke kostenpost. Dergelijke computers zijn grootverbruikers, en produceren ook enorme hoeveelheden warmte. De energiekost, die bestaat uit het verbruik van de computer zelf en van de noodzakelijke koelinstallatie, is dan ook aanzienlijk. We verwachten natuurlijk van de universiteiten die dergelijke installatie opzetten, dat zij het energieaspect grondig bestuderen.

Om tegemoet te komen aan de vragen van de onderzoekers hebben de Vlaamse universiteiten en publieke kenniscentra gedurende de voorbije jaren met middelen vanuit verschillende financieringsbronnen, lokale reken capaciteit opgebouwd. Hiermee is de basis gelegd voor een Tier-2-supercomputer. In maart 2007 formuleerde de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten (KVAB) in het rapport 'Advies van de KVAB over High Performance Computing (HPC) in Vlaanderen' als aanbeveling dat de Vlaamse overheid een initiatief zou nemen voor de uitbouw van een Vlaamse supercomputerinfrastructuur op het Tier-1-niveau, dus het regionale niveau.

Tegelijk wordt er in het rapport ook gesteld dat de uitbouw van een Tier-1-infrastructuur niet mag gebeuren ten koste van de modernisering van de bestaande Tier-2-infrastructuren die al in de universiteiten en onderzoeksinstellingen opgebouwd zijn. Die moeten verder ontwikkeld worden en ook de basis vormen van de piramidale structuur en daar een stuk mee ingeschakeld kunnen worden. Dat stond in het advies.

Het is ook belangrijk dat het rapport benadrukt dat het geheel niet los gezien kan worden van de noodzakelijke ondersteuning van de gebruikers. Er moet dus ook hulp geboden worden aan de gebruikers voor taken zoals parallelisering, implementatieproblemen, software engineering en pre- en postprocessing. Dat is de gespecialiseerde begeleiding inzake software, die de verschillende wetenschappers moet bijstaan.

Deze aanbevelingen zijn, enerzijds, gebaseerd op een analyse van de internationale ontwikkelingen en, anderzijds, op een analyse en een enquête bij de Vlaamse onderzoekers zelf. Aansluitend op deze aanbeveling onderzocht de Werkgroep E-Government tijdens de vorige legislatuur reeds welke acties in Vlaanderen nodig waren rond computerinfrastructuur. Hierbij werd ook gepeild naar de behoeften bij het bedrijfsleven. Op basis hiervan besliste de Vlaamse Regering in 2008 aan een consortium van de Vlaamse Associaties Universiteit-Hogescholen, het Vlaams Supercomputer Centrum, een toelage te geven van 2,4 miljoen euro, enerzijds voor de verdere uitbouw van de Tier-2-infrastructuur aan de instellingen en, anderzijds, om een voorstel uit te werken voor de uitbouw van een Tier-1-infrastructuur.

In deze overeenkomst werd onder meer ook in 2008 en 2009 in de financiering van 8 voltijdse equivalenten voorzien. Een aantal extra personeelsleden wordt bezoldigd door de universiteiten zelf. Deze overeenkomst wordt mee opgevolgd door de stuurgroep 'e-onderzoek' waarin de bedrijfswereld ook vertegenwoordigd is. De looptijd van deze overeenkomst is verlengd tot eind 2010. In het kader van de eerste oproep voor zware onderzoeks-infrastructuur van de Herculesstichting diende dit consortium een gemeenschappelijk voorstel in voor de uitbouw van een supercomputerinfrastructuur.

De Commissie Hercules-Science, die belast is met de beoordeling van de wetenschappelijke kwaliteit van de ingediende voorstellen, was van oordeel dat deze aanvraag voor het Vlaams wetenschaps- en innovatiepotentieel een prioriteit was, maar dat die nog onvoldoende uitgewerkt was. Ze adviseerde de Vlaamse overheid dan ook bijkomende middelen voor grote rekencapaciteit beschikbaar te stellen.

Op basis van dit advies stelde het consortium, dat de oorspronkelijke aanvraag had ingediend, een aangepast voorstel op voor de uitbouw van een Vlaamse HPC-infrastructuur, om op een geïntegreerde manier de lokale Tier-2-infrastructuur aan de instellingen verder uit te bouwen en te upgraden om als een Tier-1-computer te kunnen fungeren.

Het hiertoe door de Herculesstichting speciaal ingestelde ad-hocpanel van internationale deskundigen oordeelde gunstig over de wetenschappelijke en technische kwaliteiten van dit voorstel en formuleerde ook een aantal aanbevelingen voor zowel het consortium als de Vlaamse overheid.

Op basis van het advies van de Commissie Hercules-Invest, die, mede op basis van het rapport van het panel, het investerings- en exploitatieplan beoordeelde, keurde de raad van bestuur van de Herculesstichting de aanvraag goed en kende als cofinanciering hieraan een bedrag van 2,1 miljoen euro toe. Op basis van de beoordeling van de aanvraag door de Herculesstichting besliste de Vlaamse Regering op 3 april 2009 aan het consortium als cofinanciering vanuit het FFEU daarbovenop een bedrag van 5,2 miljoen euro toe te kennen.

Daarnaast brengen de instellingen die deel uitmaken van het consortium, een bedrag van 12 miljoen euro in waarbij de Universiteit Gent ook instaat voor de huisvesting van de eerste Tier-1-computer. Het consortium maakte de afspraak dat de tweede Tier-1-machine aan de K.U.Leuven zal worden geïnstalleerd. De K.U.Leuven zorgt dan op dat moment voor de nodige huisvesting. Deze werkwijze laat toe de overgang tussen de machines soepel te laten verlopen en gedurende een tijd de verouderde Tier-1 ook in te schakelen in de Tier-2-capaciteit.

Met het oog op de verdere financiering van de VSC, werd aan het consortium gevraagd een investerings- en exploitatieplan in te dienen voor de periode 2011-2015. Voor de beoordeling van dit plan werd weer een beroep gedaan op hetzelfde panel van internationale deskundigen

dat de oorspronkelijk aanvraag evalueerde. Dit panel adviseerde het consortium externe ondersteuning aan te trekken voor de gunning van de Tier-1-machine. Onder meer de opstelling van het lastenboek en de technische beoordeling van de voorstellen is complexer dan voor een Tier-2-computer en Vlaanderen heeft met Tier-1-infrastructuur weinig technische ervaring.

Tevens achtte het panel het noodzakelijk dat meer nadruk wordt gelegd op vorming en begeleiding van gebruikers en op het bekendmaken van de mogelijkheden die aan de onderzoekers worden geboden. Ook was het panel van oordeel dat een structurele financiering van de VSC noodzakelijk is.

Het rapport van het panel werd aangevuld met een advies van de Commissie Hercules-Invest, die benadrukte dat het consortium versterkt diende te worden en dat in het investerings- en exploitatieplan grotere aandacht moest worden besteed aan het openstellen van de infrastructuur voor bedrijven. Het consortium heeft reeds een gedeelte van deze aanbevelingen overgenomen en bij het opstellen van het lastenboek voor de gunning van Tier-1 heeft de Universiteit Gent die hiervoor instaat, ook een beroep gedaan op externe ondersteuning. Hierdoor heeft deze procedure ook wat vertraging opgelopen.

Momenteel wordt het dossier afgerond. Het zal voor het einde van het jaar ter goedkeuring worden voorgelegd aan de bestuursorganen van de universiteit. Zonder onverwachte problemen en volgens de timing die men nu voorziet zal de Tier-1 operationeel zijn in de tweede helft van 2011.

Het ligt in de bedoeling dat de eerste Vlaamse Tier-1-computer op het ogenblik van de installatie tot de top 500 behoort, maar dat getal is – zo zegt men mij, ik moet met de nodige bescheidenheid spreken in dit domein – relatief en mag geen fetisj worden, want in het verleden is aan dit symbool misschien te veel waarde gehecht. De ontwikkelingen in dit domein gaan erg snel en het behoren tot de top 500 is geen doel op zich.

Zoals aangegeven is het minstens even belangrijk dat de onderzoekers voldoende en kwalitatief hoogstaande ondersteuning hebben en dat alle actoren in het Vlaams onderzoeks- en innovatielandschap er onder optimale omstandigheden toegang toe krijgen en er ook effectief mee kunnen werken.

Aangezien Vlaanderen maar een beperkte ervaring heeft met het gebruik van supercomputers in onderzoek en innovatie zal de noodzakelijke capaciteit in de loop van de volgende jaren moeten groeien. Die inhaalbeweging zal er ook uit bestaan onderzoekslijnen die er vandaag niet zijn of die zich vandaag in een embryonaal stadium bevinden tot een internationaal excellentieniveau te brengen. Ik denk hierbij onder meer aan de toepassingen in de bio-informatica en in de materialenkunde.

Zoals al is aangegeven, heeft de Herculesstichting in haar advies over het investerings- en exploitatieplan van de Vlaamse supercomputer gesteld dat een structurele financiering nodig is en dat het consortium moet worden versterkt. Gezien het belang van dit dossier, heb ik een coördinatiecommissie met betrekking tot de Vlaamse supercomputer ingesteld. In deze commissie zetelen de secretaris-generaal van het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie, de voorzitter van de raad van bestuur van de Herculesstichting, de voorzitter van de Commissie Hercules-Invest, een vertegenwoordiging van het bedrijfsleven en een kabinetsmedewerker. Deze commissie moet de hele administratieve opvolging van het dossier van de Vlaamse supercomputer coördineren en moet ervoor zorgen dat op korte termijn een grondig gestoffeerd investerings- en exploitatieplan voor de Vlaamse supercomputer wordt opgesteld. Dit plan zal vervolgens aan de Vlaamse Regering worden voorgelegd. Het is de bedoeling dat de Vlaamse Regering een beslissing neemt over de structurele financiering.

Om de continuïteit van de investeringen in de hardware te verzekeren, heeft de Vlaamse Regering in juli 2010 op mijn voorstel besloten hiervoor nog eens 5 miljoen euro middelen

van het FFEU vrij te maken of te reserveren. We moeten nog bijkomende middelen vinden voor de personeels- en werkingskosten. Hiervoor zoeken we momenteel een oplossing.

Wat de samenwerking met het bedrijfsleven betreft, kan ik melden dat het doel van de Vlaamse supercomputer uit de uitbouw van een gezamenlijke infrastructuur bestaat. Die infrastructuur zal dan ter beschikking worden gesteld van de onderzoekers aan de universitaire associaties, van de Vlaamse strategische onderzoekscentra en van onderzoekers die in de industrie werken.

Een van de opdrachten van de Vlaamse supercomputer bestaat erin een rekencapaciteit ter beschikking van het bedrijfsleven te stellen, hiervoor het vereiste businessmodel uit te werken en ervoor te zorgen dat de toegang kan worden gemanaged.

Er is me tevens een vraag over het Partnership for Advanced Computing in Europe (PRACE) gesteld. Dit project is opgenomen in de road map van het European Strategy Forum on Research Infrastructures (ESFRI) en beoogt de installatie en de exploitatie van een aantal Tier-0-supercomputers op internationaal niveau. Die computers zouden dan een netwerk van nationale en regionale installaties kunnen coördineren.

Het project is ondertussen de studiefase voorbij. De vertegenwoordigers van negentien landen hebben een internationale stichting onder Belgisch recht en met zetel in Brussel opgericht. Het Partnership for Advanced Computing in Europe Research Infrastructure (PRACE RI) zal instaan voor de coördinatie van de activiteiten inzake supercomputing.

Het Vlaams Supercomputer Centrum heeft met de leiding van dit initiatief overleg gepleegd over het lidmaatschap van deze organisatie. Aangezien het PRACE enkel vertegenwoordigers van landen – niet van regio's – als lid erkent, is afgesproken dat overleg over de Belgische vertegenwoordiging in deze organisatie moet worden gevoerd. Dat overleg zal tijdens de interministeriële conferentie plaatsvinden. Aangezien ook in Wallonië enige belangstelling bestaat om lid van het PRACE te worden, zal in de loop van de komende weken worden onderzocht hoe we België op de beste manier aan dit initiatief kunnen laten deelnemen.

Daarnaast is me ook een vraag gesteld over andere initiatieven die in samenwerking met andere landen worden genomen. In dit verband wil ik een onderscheid maken tussen de infrastructuurprojecten en de onderzoeksprojecten.

Het initiatief betreffende de Vlaamse supercomputer is een infrastructuurproject. Het is de bedoeling een gezamenlijke infrastructuur te bouwen. Andere voorbeelden zijn het reeds vermelde Europese project PRACE en het European Grid Initiative, dat een ruim bruikbaar grid van rekenclusters wil opzetten. België wordt hierin vertegenwoordigd door BEgrid, een onderdeel van Belnet. De federale overheid betaalt het lidgeld, maar de Vlaamse supercomputer bouwt aan Vlaamse kant mee aan de hardware. Het European Grid Initiative concentreert zich op de bedeling en het beheer van zeer grote hoeveelheden data. Door alle onderzoeksgegevens te verwerken, kan de Vlaamse supercomputer een rol spelen in de toekomstige projecten van het ESFRI.

De reeds vermelde overeenkomst tussen het Interuniversitair Micro-elektronica Centrum en Intel, de oprichting van het Flanders ExaScience Lab, is een onderzoeksproject en geen infrastructuurproject. Dit project wordt door het IMEC gecoördineerd. Alle andere Vlaamse universiteiten kunnen eraan deelnemen. Het doel van Flanders ExaScience Lab is het zoeken van oplossingen voor een aantal fundamentele problemen die opduiken bij het ontwerpen en gebruiken van de volgende generatie supercomputers. Die computers zijn ongeveer duizendmaal krachtiger dan de krachtigste computers die momenteel bestaan.

Het einddoel is niet de bouw van een nieuwe supercomputer die ter beschikking kan worden gesteld van de Vlaamse onderzoekers. Het doel is het opbouwen van ten minste een gedeelte van de kennis die nodig is om dergelijke computers in de toekomst te kunnen bouwen en bedienen.

Het project is complementair met het project van de Vlaamse supercomputer. Het project van de Vlaamse supercomputer zorgt voor infrastructuur, zodat onder meer het Intel ExaScience Lab zijn onderzoek kan verrichten. Het Intel ExaScience Lab levert dan weer kennis op die tot industriële spin-offs kan leiden.

Ik wil ook nog even een ander aan supercomputing gerelateerd onderzoeksproject vermelden. Een aantal Vlaamse universiteiten hebben meegewerkt aan een van de vier grote experimenten van de Large Hadron Collider van het CERN. Dit instrument levert bijzonder grote hoeveelheden data op. Die data worden met behulp van een gedistribueerde infrastructuur verwerkt. Dit slaat opnieuw op een grid van computers. In België ontvangen de betrokken groepen hiervoor financiering van het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek (FWO) en van het Fonds de la Recherche Scientifique (FNRS). Op die manier wordt ook een bijdrage tot supercomputing geleverd.

Daarnaast maken ook bedrijven als Umicore bij het onderzoek naar nieuwe materialen gebruik van high-performance computing simulations.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele: Ik dank de minister voor het uitgebreid antwoord. We weten nu welke cyclus dit project heeft doorlopen. Ik heb begrepen dat de Vlaamse overheid dit als een prioriteit voor innovatie en onderzoek blijft beschouwen. De Vlaamse overheid zal structureel in de supercomputer blijven investeren.

Mijn laatste opmerking betreft de Tier-0-computer. Mij lijkt het belangrijk die infrastructuur naar hier te halen. Het is belangrijk kennis en knowhow te verwerven, maar dat kan allemaal gemakkelijk worden gedelokaliseerd. Het lijkt me dan ook belangrijk in die groep van negentien landen te blijven proberen de infrastructuur naar hier te halen. Dat zal dan samen met de federale overheid moeten gebeuren. Het is een goede zaak dat de zetel in Brussel gevestigd is. We zouden de toestellen zelf naar hier moeten kunnen halen. Op die manier kunnen we een voet tussen de deur houden.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Minister, u hebt een uitgebreid antwoord gegeven. De vraag is echter wat uw visie is op lange termijn. Bent u bereid om naar een structurele financiering te gaan en dus naar de financiering van die acht voltijdse equivalenten? Is dat een project dat structureel gefinancierd, gesubsidieerd en gesteund zal worden door de Vlaamse Regering?

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Wij gaan verder op de stappen die in het verleden zijn gezet. Als we willen dat onze onderzoekers kwaliteitswerk blijven leveren, dan moeten zij kunnen beschikken over die rekenkundige capaciteiten. We hebben dan ook allerlei beslissingen in die richting genomen. Er staan heel wat projecten op stapel, zowel wat de coördinatie betreft als het vinden van verschillende financieringskanalen om die infrastructuur en de exploitatie te financieren.

We moeten ons ervan bewust zijn dat dit een constante zorg zal blijven. Het gaat niet om een project dat ooit afgelopen zal zijn. Men zal altijd moeten blijven investeren om die infrastructuur te kunnen upgraden, rekening houdend met de technologische evoluties. Het is niet alleen belangrijk te beschikken over een infrastructuur, men zal er ook voor moeten zorgen dat alle wetenschappers die heel verspreid zitten over verschillende onderzoekscentra, universiteiten en bedrijven, de mogelijkheden en capaciteiten daarvan kennen. Er moet ook worden voorzien in begeleiding zodat daarmee kan worden gewerkt. Daarom zijn die voltijdse equivalenten waar u naar verwijst, ook zo belangrijk. We zoeken nu hoe we die financiering kunnen organiseren. Ik hoop binnenkort een oplossing te vinden voor die exploitatiekosten.

Daarnaast hebben we 5 miljoen euro bijkomend vrijgemaakt. In de planning zullen we ook in 2011 verder op zoek moeten gaan naar bijkomende investeringsmiddelen om de volgende fases te kunnen voorbereiden.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Koen Van den Heuvel tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de stand van zaken met betrekking tot de proeftuin elektrische wagens - 2540 (2009-2010)

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Minister, we hebben het de afgelopen maanden al uitgebreid gehad over de proeftuin elektrische wagens. Het is dan ook een heel belangrijk project. Men kan de krant niet openslaan of er staat wel een artikel in over de uitdaging om de elektrische wagen in Vlaanderen te promoten.

We hebben daarover gediscussieerd op 6 januari en op 1 juli. In oktober 2009 hebt u aangekondigd dat u een proeftuin elektrische wagens zou lanceren. Daarover bestaat een consensus over alle partijgrenzen heen. Als Vlaanderen de boot niet wil missen, is het absoluut nodig om alle zeilen bij te zetten. Ook de buurlanden, de rest van Europa en de wereld staan immers niet stil.

Vorige maand was er hier een interessante hoorzitting. Daaruit bleek dat alle actoren in Vlaanderen de Vlaamse Regering oproepen om werk te maken van die proeftuin.

Vorig jaar hebt u het Vlaams Instituut voor Mobiliteit (VIM) aangeduid en een budget vrijgemaakt van bijna een half miljoen euro om een studie uit te voeren. De bedoeling was de grote lijnen van aanpak vast te leggen. De volgende stap zou een call zijn van het Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT). U stelde toen dat dit in de loop van de tweede helft van 2010 zou moeten gebeuren. Er is ook 12 miljoen euro aan FFEU-middelen (Financieringsfonds voor Schuldaufbouw en Eenmalige Investeringsuitgaven) vrijgemaakt voor de financiering van het project.

De tweede helft van 2010 is nog niet volledig achter de rug, maar het einde van het jaar komt dichterbij. Ik wil u dan ook een aantal vragen stellen. Is de studie van het VIM intussen definitief afgerond? Wat zijn de voornaamste vaststellingen daaruit? Hoe worden de elementen uit die studie doorgegeven aan het IWT? Wanneer zal het IWT die call lanceren? Kunt u een concrete timing geven bij de verschillende stappen?

De voorzitter: De heer Watteeuw heeft het woord.

De heer Filip Watteeuw: Minister, ik sluit me aan bij deze vraag. Vorige week hadden we een heel interessante hoorzitting naar aanleiding van de resolutie die ik heb ingediend over de elektrische mobiliteit en de groene stroom.

De mensen uit het bedrijfsleven hebben daar een niet mis te verstane boodschap gegeven. Het gaat dan niet om mensen uit de milieubeweging of uit een groene hoek, maar om mensen van Umicore, Volvo enzovoort. De spreker van Umicore, de heer Vandeputte, bracht een zeer overtuigend betoog over de batterijtechnologie. Als de Vlaamse overheid echt gelooft in de elektrische auto, aldus de heer Vandeputte, dan moet ze nu keuzes maken en niet in de marge handelen.

De heer Semeese van Volvo zei dat ze daar bezig zijn met het testen van een 'Zero Emission Vehicle'. Ze willen dat echt goed doen en ze willen onderzoeken welke problemen er zich voordoen. Daarom hebben ze een testvloot nodig van 250 wagens. Zij krijgen die testvloot

niet georganiseerd. De overheid speelt daar ook een rol in. Dat gebeurt niet. In die zin was er een algemene oproep, die ook werd ondersteund door de heer Schaeffer van de Vlaamse instelling voor technologisch onderzoek (VITO), om sneller te gaan en duidelijke keuzes te maken. De proeftuinen vormen een onderdeel van het beleid van de Vlaamse Regering. Ook daar moet het sneller gaan. En misschien moet de schaal ervan worden uitgebreid.

Minister, ik ben benieuwd naar uw antwoord. De oproep van de mensen van het bedrijfsleven is niet mis te verstaan.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

De heer Robrecht Bothuyne: Ik sluit me zowel bij de heer Van den Heuvel als bij de heer Watteeuw aan. Het was inderdaad een interessante hoorzitting. Een aantal zaken waarin de Vlaamse overheid wordt geacht initiatieven te nemen, kwamen daarin naar voren. De heer Van den Heuvel zegt terecht dat er geen dag voorbij gaat zonder dat er in de krant iets verschijnt over elektrische auto's. Ook vandaag was dat het geval. Minister, u kondigt zelf een aantal maatregelen aan: de afschaffing van de eenmalige belasting op inverkeerstelling en van de jaarlijkse rijtaks voor elektrische auto's. Is dat echt al door de regering beslist? Bij mijn weten niet, maar misschien weet u meer. Zou het niet beter zijn om dit in te passen in de vergroening van de autofiscaliteit in haar geheel? We weten allemaal dat elektrische auto's een zeer toekomstgericht deel vormen van het debat. Die fiscale maatregelen zouden op vrij korte termijn een effect kunnen hebben op het gedrag van klanten en autogebruikers. Minister, wat is uw visie op die vergroening van de autofiscaliteit in haar geheel?

In dat persbericht staat onder andere dat u overleg zou moeten plegen met andere gewestregeringen. Zijn daar al stappen gezet? Kent u de standpunten van bijvoorbeeld Brussel of het Waalse Gewest?

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele: Ik sluit mij ook aan bij de vorige sprekers. De heer Watteeuw bedoelt waarschijnlijk dat het een dossier is dat de hele groene economie betreft, waar de frivole meisjes van de groene beweging de witte boorden van de economie leren kennen. Dat lijkt wel heel vruchtbaar te zijn. *(Opmerkingen. Gelach)*

Ik verwijs ook naar het artikel dat ik deze ochtend in De Standaard vond over de fiscale stimuli. Die zijn heel nuttig. Tijdens en na die hoorzitting hebben die mensen, onder andere die van Umicore, er ons op gewezen dat we wel degelijk een heel mooie kans hebben. Niet zaligmakend en niet de enige manier om alle leed van de wereld op te lossen, maar toch een mooie kans om een grote bijdrage te leveren aan de vergroening van onze economie, en daar ook nog een leidinggevende rol in op te nemen in de wereld of althans in Europa.

Mijn fractie heeft al een paar voorstellen gedaan, onder andere over de openbare aanbesteding. De overheid zou samen met de lokale besturen en dergelijke kunnen instaan voor de aankoop van de eerste wagens. De heer Watteeuw verwees naar de vloot van 250 wagens die Volvo wil lanceren. De Vlaamse overheid zou daar kunnen aan deelnemen en op die manier de kostprijs om die auto's verder op de markt te brengen naar beneden kunnen helpen halen.

In Nederland hebben ze ook het idee van een batterijenwaarborgfonds. De afgeschreven batterijen worden hergebruikt na 4 of 5 jaar. Daarmee wordt de aanschaf van een nieuwe batterij goedkoper. De Vlaamse overheid kan in de smartgrids de oude batterijen gebruiken, die nog voor ongeveer 80 percent bruikbaar zijn. De aankoop van een nieuwe batterij wordt dan voor de consument goedkoper.

Wij moeten deze zaken eens onderzoeken. Ik dacht dat die proeftuin daarvoor een ideaal middel zou zijn. Hoever staat het daar nu mee?

Mevrouw Patricia Ceysens: Wij hebben een kader gemaakt voor innovatief aanbesteden. Daar zijn zeker mogelijkheden. Er is reglementair hard en goed aan gewerkt om dat mogelijk

te maken. Dat ligt juridisch moeilijk, maar het kader is er. Dat kan van bij het begin gehanteerd worden.

Ik heb ook altijd gezegd dat het belangrijk is dat de overheid de juiste instrumenten gebruikt. Fiscaliteit is zeker een sterk instrument. Reglementeren en via de fiscaliteit in de prijs proberen te komen: dat zijn echt elementen om een beleid te voeren.

Ik heb altijd het gevoel gehad dat door deze proeftuin naar het Vlaams Instituut voor Mobiliteit te kanaliseren het vooral een soort beleavings- of consumentenverhaal werd, terwijl je hier toch de harde industrie een plaats moet geven. Dan waren spelers als Flanders' DRIVE en Agoria toch een ander soort partners om dat te doen. Zo'n consumenten-belevingsverhaal is wel belangrijk om dergelijke innovaties in de markt te krijgen, maar toch. Ik vrees dat er daar wat tijd verloren is gegaan.

Ik heb nog een ruimere bedenking. Ik hoor veel over het Marshallplan, ook bij Vlaamse ondernemers. Wat men daar ongelofelijk sterk aan vindt, is dat men de industrie een aantal sleutels geeft en dat missen wij wat in het Vlaamse innovatiebeleid vandaag.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Ik denk niet dat ik het eens kan zijn met die laatste vaststelling. Ik heb begrepen dat het net de bedoeling is om wel degelijk het bedrijfsleven daarbij te betrekken. Ik zie verschillende moeilijkheden. Ik wil er een aanhalen. Elk van die bedrijven zal een beetje uit de eigen cocon moeten treden om gemeenschappelijk onderzoek te gaan doen. In andere landen heeft men grotere tradities om in los-vaste verbanden bedrijven te laten samenwerken. Ik zie vandaag – men kan mij tegenspreken – niet echt vehikels voor dergelijke clustervorming.

Competentiepolen zijn een voorbeeld, maar in commercialisering, dat is ook een eindvisie, hebben wij niet de grote traditie. In andere landen gaat het wat vlotter; daarvoor zijn er historische redenen. Ik denk dat dit een grote uitdaging zal zijn. Verschillende bedrijven maken er ons terecht attent op dat hier grote opportuniteiten zijn. De minister onderschrijft die ook in alle mogelijke uitspraken, beleidsbrieven en documenten. Wij moeten die aanwenden, maar dat zal veronderstellen dat wij naar een Vlaams project willen gaan en dat iedereen voor een stukje uit de eigen cocon treedt en samen aan die elektrische kar trekt.

Mevrouw Patricia Ceysens: Dat is niet altijd gemakkelijk, maar wij hebben dat wel gedaan. In de competentiepolen doet men het. In, bijvoorbeeld, het waterstofnetwerk, heeft men dat met Umicore en Vandenborre en alle industriële partners wel gedaan, maar mijn aanvoelen is dat de keuze ab initio voor VIM, en niet voor een andere echte industriële cluster, op termijn wat problematisch kan worden.

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Collega's, ik deel met jullie absoluut het ongeduld en de wens dat het moet vooruitgaan. Ik geef even de huidige stand van zaken. Ik heb bij het begin twee initiatieven genomen.

Ten eerste, ik heb aan Flanders' DRIVE gevraagd om, aan de zijde van de werkgevers uit de technologiesector, te coördineren en te bekijken hoe het onderzoek verder ontwikkeld kan worden en welke onderzoeksdaten gestimuleerd en gesteld zouden kunnen worden, in het kader van open innovatie.

Flanders' DRIVE heeft daarvoor een hele analyse gemaakt. Ondertussen zijn er heel wat extra projecten opgezet, samen met de industrie, zoals de voorzitter zegt. Onlangs, twee of drie weken geleden, hebben wij het project inductief laden gestart, waarbij uiteindelijk gekeken en getest wordt, in een real life omgeving, hoe voertuigen op een draadloze manier opgeladen kunnen worden, door over een stuk wegdek te rijden waarin lussen liggen. Dat is een project dat door heel wat industriële partners gesteund wordt, zoals Van Hool,

Bombardier, Volvo en een aantal elektronicapartners. Zo heeft Flanders' DRIVE heel wat projecten die bezig zijn.

Ten tweede, de opdracht aan het VIM was iets anders, namelijk het voorbereidend werk te doen voor een proeftuin. Wat is de vaststelling? Die vraag wordt ook bevestigd door verschillende mensen. Als wij de elektrische voertuigen een intrede willen laten doen in onze leefomgeving, dan heeft dat niet alleen te maken met de technologische vernieuwingen, maar dan zal het ook te maken hebben met heel wat veranderingen van gedrag. De mensen moeten overtuigd worden. Zij hebben heel wat vragen en drempels.

Het gaat echter niet alleen over de mensen of de consumenten, maar ook over onze infrastructuur in de steden en de gemeenten, de elektriciteitsnetwerken en de technologische innovatie an sich, bijvoorbeeld de innovatie van de batterijen en het feit dat die lichter worden en langer stroom geven, waardoor men die kan toepassen in een voertuig. Die technologische innovatie heeft ook heel wat andere innovaties nodig opdat zij succesvol geïmplementeerd zou kunnen worden.

Om dat te kunnen stimuleren, willen wij in het kader van open innovatie een proeftuin-concept ontwikkelen. Het is wel degelijk de bedoeling dat er in real life met verschillende partners naar gedragingen van mensen getest kan worden en dat ook de consequenties voor de infrastructuur, de laadinfrastructuur en het hele serviceconcept daarachter getest worden. Wij hebben aan het VIM gevraagd om de voorbereiding aan te vatten voor die real life testomgeving.

Ik heb, op 1 juni denk ik, in het parlement een stand van zaken daarvan gegeven. De inhoudelijke voorbereiding van de proeftuin heeft er uiteindelijk toe geleid dat het VIM met alle mogelijke partners gesprekken heeft gevoerd. Het betreft partners, uit zowel de industrie, de onderzoeksweld, leasingbedrijven als elektriciteits- en distributiebedrijven, die op een of andere manier iets te maken zullen hebben of verwachten dat zij iets te maken zullen hebben met elektrische voertuigen. Uiteindelijk heeft die inhoudelijke voorbereiding inzicht gegeven in de verwachtingen van de stakeholders en in de opportuniteiten voor economische en maatschappelijke valorisatie van een proeftuin voor elektrische voertuigen.

Uiteindelijk heeft het VIM al die verwachtingen opgedeeld in drie hoofdthema's van onderzoeksvragen. Die drie hoofdthema's zijn: verplaatsingsgedrag, technologie en energie. Het VIM heeft uiteindelijk die onderzoeksvragen geformuleerd. Is er een wijziging in het verplaatsings- en rijgedrag als men met een elektrisch voertuig rijdt of met een gewoon voertuig met een dieselmotor? Waar gaat men vooral laden? Thuis? Op het werk? In publieke infrastructuur? Wat is de optimale locatie van de oplaadcapaciteiten? Wat is de wederzijdse relatie tussen enerzijds rijgedrag en anderzijds oplaadgemak? Welke prijsmaatregelen en incentives zijn wenselijk om de introductie van de elektrische voertuigen te versnellen? Welke businessmodellen – het gaat dan meer over mobiliteitscontracten, carsharing en batterijleasing – kunnen zich aandienen? Wat zijn de opportuniteiten voor logistiek en zwaar vervoer, lichte bestelwagens en koeriersdiensten? Ik gaf enkele voorbeelden van de onderzoeksvragen die onder het thema verplaatsingsgedrag zijn geformuleerd.

Dan zijn er een aantal onderzoeksvragen naar boven gekomen en geformuleerd rond het thema technologie. Welke functionaliteiten moet een laadinstallatie hebben?

Hoe willen we met de modellen van batterijswap omgaan? Gisteren is naar de aankondiging van Renault verwezen. Renault werkt met een zeer specifieke batterijswap. Het bedrijf gaat ervan uit dat de batterij niet inherent aan het voertuig is verbonden. Niet het voertuig, maar de batterij moet worden opgeladen en gewisseld. Dit leidt natuurlijk tot een heel ander serviceconcept. Andere merken vertrekken veeleer van de stelling dat de batterij inherent aan het voertuig is en dat bijgevolg het voertuig moet worden opgeladen. Dit betekent dat de batterij in het voertuig blijft en dat het voertuig moet worden geïmmobiliseerd. Deze conceptuele verschillen schuilen achter de vraag naar de functionaliteiten van de laadinstallatie.

Wat is de actieradius? Onder welke omstandigheden is dit het geval? Wat is de verhouding tussen de autonomie en de laadtijd? Hoe zal de integratie in het straatmeubilair verlopen?

Hoe zit het met de standaardisatie? Ik heb al eens een vraag om uitleg over dit ontwerp moeten beantwoorden. Gelukkig heeft de Europese Commissie nu een initiatief genomen. We participeren aan dit initiatief, dat tot een uniformisering van de oplaadinfrastructuur moet leiden. Dit is immers een belangrijk beletsel om tot een volledig uitrol over te gaan. We merken trouwens dat ook in andere landen wordt gewacht tot afspraken over de standaardisatie zijn gemaakt. Het is de bedoeling van de Europese Commissie in het voorjaar van 2011 een beslissing te nemen. Zodra we over een standaard beschikken, zal een belangrijke hinderpaal wegvallen om voluit in de oplaadinfrastructuur te investeren.

Wat is de levensduur en de kostprijs van de batterijen? Wat is de impact op het leefmilieu? Hoe zit het met de onderhoudsaspecten, zoals de veiligheid, de kostprijs en de frequentie?

Al deze onderzoeksvragen horen bij het thema 'technologie'. Daarnaast is er ook het thema 'energie'.

Hoe wordt de verbruikte energie aan de gebruiker aangerekend? De elektriciteit zal niet gratis zijn. Dit betekent dat een heel beheerssysteem moet worden uitgebouwd. Dit moet met de elektriciteits- en de distributiemaatschappijen worden uitgewerkt.

Wat is de impact van het opladen van elektrische voertuigen op het elektriciteitsnet en op de elektriciteitsproductie? Is er nood aan een managementsysteem thuis en op het werk?

Al die vragen zijn uitgewerkt en leiden tot verschillende specifieke onderzoeksprojecten.

Na de beëindiging van de inhoudelijke voorbereiding, heeft het VIM de volgende stap gezet. In samenwerking met het Vlaams Instituut voor de Bevordering van het Wetenschappelijk-technologisch Onderzoek in de Industrie (IWT) is een concept uitgewerkt dat aan de inhoudelijke vereisten en verwachtingen van de Vlaamse stakeholders beantwoordt. De houding tegenover de international property rights (IPR) is aangepast.

We hebben nog nooit eerder met een proeftuinmodel op deze schaal gewerkt. Dit concept is nooit echt uitgewerkt. In het licht van de open innovatie moet met veel partners worden samengewerkt. Die partners hebben er geen probleem mee bepaalde informatie te delen. Andere onderzoeksvragen zijn echter zeer specifiek en vertrouwelijk. Aangezien de partners niet alles willen delen, moeten we heel specifieke IPR uitwerken.

Een concept om tegelijkertijd met zo veel mensen en zo veel belangen een onderzoeksproject in een proeftuin uit te voeren, bevond zich niet in ons instrumentarium. Dat kost tijd. Ik ben even ongeduldig als de vraagstellers. Ik kan enkel vaststellen dat het IWT en de verschillende partners tijd nodig hebben om dit allemaal uit te werken.

Bovendien moet deze regeling passen in de aanmelding bij de Europese steunkaders. We moeten een aangepast projectbeheer en uiteraard ook de nodige financiering zoeken. Wat de aanpak van de proeftuin en de financiering betreft, zijn we klaar. Het IWT heeft een voorstel van beslissing voorbereid. Het voorbereidend traject wordt afgewerkt. Ik verwacht dit voorstel van beslissing in de loop van de komende weken aan de Vlaamse Regering te kunnen voorleggen.

Zodra de onderzoeksvragen op basis van de stakeholderbevraging zijn gedefinieerd en het concept is uitgewerkt waarbinnen de partners kunnen werken, kunnen we de voorbereidende fase afsluiten en naar de volgende fase gaan. Dit is de call ten aanzien van de verschillende partners, die vervolgens deelprojecten kunnen indienen.

De aanpak en de financiering van de proeftuinen staan in de ontwerpnota voor de Vlaamse Regering. De legislatieve procedures, afspraken en overeenkomsten betreffende de oprichting van een innovatieplatform waarbinnen hoogtechnologische bedrijven met gebruik van gemeenschappelijke infrastructuur onderzoek uitvoeren, is relatief nieuw.

De Vlaamse Regering kan niet snel een budget vrijmaken. We hebben trouwens al 12 miljoen euro vrijgemaakt. We kunnen dat geld niet zomaar gebruiken om een aantal elektrische voertuigen aan te kopen en te laten rijden. Op die manier zouden we onze ambitieuze doelstellingen niet bereiken. We zouden de verschillende partners geen duidelijk antwoord op hun onderzoeksvragen kunnen geven.

Ik deel het ongeduld van de vorige sprekers. Ik ben zelf ook ongeduldig. Om de wetenschappelijke innovatie en de participerende partners maximaal te laten renderen, moeten we, spijtig genoeg, heel dit voorbereidend traject doorlopen.

Ik wil ook even naar de middelen kijken. We hebben ondertussen 12 miljoen euro voor de specifieke kosten van de proeftuin opzijgezet. We hebben tevens 12 miljoen euro vrijgemaakt voor alle onderzoeksprojecten die in het bestaande kader van Flanders' DRIVE met verschillende bedrijven aan de gang zijn. Daarnaast heeft het IWT 6 miljoen euro gereserveerd voor de klassieke onderzoeksprojecten. Bedrijven als Umicore en Volvo hebben langs de klassieke weg specifieke onderzoeksprojecten voor hun eigen bedrijf ingediend. Die projecten passen binnen de algemene doelstelling de elektrische voertuigen en de innovatie te stimuleren.

Ik heb het departement de opdracht gegeven een globaal actieplan uit te werken. Hierin moet duidelijk worden hoe we elektrische voertuigen binnen de verschillende beleidsdomeinen kunnen stimuleren. Het is niet enkel een kwestie van technologische innovatie. Die innovatie moet ook naar de verschillende beleidsdomeinen worden vertaald. Daarnaast moeten we incentives geven. Het departement is hiermee bezig.

Ik heb al een aantal suggesties inzake het beleid van de Vlaamse Regering gekregen. Die suggesties moeten nog in het actieplan worden opgenomen. De Vlaamse overheid zou als aankoper voorbeeldgedrag moeten tonen. Zodra elektrische voertuigen effectief op de markt aanwezig zijn en er wat concurrentie is ontstaan, moet de Vlaamse overheid voor elektrische voertuigen kiezen. Een andere suggestie betreft de innovatieve aanbestedingen. Dit model kan zeker worden gebruikt. Hetzelfde geldt voor het batterijwaarborgfonds. Al die waardevolle suggesties houden verband met de onderzoeksvragen en moeten in het actieplan worden vertaald.

Ik heb gisteren al verklaard dat we ook eens naar de vergroening van onze belasting op inverkeerstelling moeten kijken. Het regeerakkoord stelt dat de Vlaamse Regering aan een hervorming zal werken. Momenteel vindt volop overleg tussen de kabinetten plaats. We moeten een goede fasering ontwikkelen. We moeten de mensen stimuleren hun aankoopgedrag te vergroenen. Daarnaast moeten we ook rekening met de markt houden. De mensen moeten de kans krijgen hun gedrag aan te passen. Er moet ook een sociale correctie komen. Het meest logische gevolg lijkt me een nultarief voor de groenste auto. Dit moet uiteraard in het licht van het uiteindelijke gemeenschappelijke voorstel worden bediscussieerd.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Ik dank de minister voor haar antwoord. Het lijkt me duidelijk dat deze commissie de minister echt aanmoedigt hier met grote spoed werk van te maken. De andere laden staan ook niet stil.

Ik vermoed dat we verschillende sporen moeten bewandelen. We moeten het niet enkel met, maar zeker ook niet zonder, de harde industrie proberen. We moeten ook oog voor de consument hebben. Dit alles moet er samen toe leiden dat de elektrische wagen een succes wordt en dat de puzzelstukjes samen een mooi beeld opleveren.

We hebben een aantal mijlpalen achter de rug. De studie van het VIM is afgewerkt. Ik hoop dat de commissie hiervan in kennis zal worden gesteld. Ik hoop tevens dat de call van het IWT snel kan volgen.

De voorzitter: De heer Watteeuw heeft het woord.

De heer Filip Watteuw: Ik dank de minister voor haar antwoord. We hebben nu zicht op de stand van zaken. Ik vraag me wel af of de mensen die hier vorige week aanwezig waren, de heer Vandeputte van Umicore, de heer Semeese van Volvo en de heer Schaeffer van VITO, met dit antwoord tevreden zouden zijn. Ik vrees er enigszins voor. Ik heb de minister vooral over onderzoeksvragen en over een plan horen spreken. Ik merk dat er veel goede wil aanwezig is. Hun vraag was echter veel duidelijker. Ze vinden dat er snel keuzes moeten worden gemaakt. De heer Vandeputte heeft het volgende verklaard: “We zijn als land veel te klein om geen keuzes te maken.”

Op het vlak van de duurzame mobiliteit zitten we eigenlijk wat in de marge te morrelen. Ik vind de voorstellen van de minister inzake fiscaliteit op zich goede voorstellen. Dat is echter niet de essentie. De essentie is de keuze van het model dat we naar voren willen schuiven. Het moet allemaal sneller gaan. Ik merk dat de overige commissieleden dit ook belangrijk vinden. Deze commissie zal de minister dan ook blijven aansporen om sneller vooruit te gaan.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele: Ik sluit me aan bij de twee vorige sprekers. De minister heeft al verklaard ongeduldig te zijn. Ik wil in dit verband toch een punt naar voren brengen. Er wordt vaak gezegd dat we het warm water niet opnieuw moeten uitvinden. De onderzoeksvragen die de minister heeft vermeld, zijn allemaal zeer waardevol. Ik vraag me echter af welke vraag al niet in het boekje van minister-president Peeters staat. Eigenlijk zijn die onderzoeksvragen al bekend. Ik vraag me dan ook af of we voor het voorbereidend werk wel van op nul moeten beginnen. Hierdoor verliezen we immers veel tijd. Volgens mij moeten we sneller kunnen gaan. We moeten zeker niet alles tweemaal doen.

De heer Filip Watteuw: Ik wil daar even kort op aansluiten. De heer Schaeffer heeft in zijn uiteenzetting al veel antwoorden gegeven op vragen die de minister net heeft vermeld. Die antwoorden moeten allicht nog worden uitgebreid. Blijkbaar is er wel al een aanzet van antwoord op veel onderzoeksvragen. We moeten, met andere woorden, niet alles herbeginnen.

Mevrouw Patricia Ceysens: Ik ben het ermee eens dat het niet gemakkelijk is. De stelling dat we dit nog nooit eerder hebben gedaan, klopt echter niet helemaal.

Het waterstofnet was ook niet gemakkelijk. Het ging toen ook om grote bedrijven, zoals Umicore of Solvay. We hebben dat op 6 maanden voor elkaar gekregen. We hebben toen met Nederland samengewerkt, wat de zaken eigenlijk niet gemakkelijker heeft gemaakt.

Hetzelfde geldt voor het netwerk met betrekking tot de smart grid, dat nu in Waterschei zijn beslag krijgt. Ook in dat verband hebben grote partijen moeten samenwerken.

Een ander voorbeeld is het translationeel onderzoek. Dat was ook een kwestie van IPR. We hebben de universiteiten, de biotechnologie, de farma-industrie en de geneesheren rond de tafel moeten brengen. Ik heb toen 's avonds laat nog telefonisch te horen gekregen dat iedereen de tafel had verlaten. Het was niet gemakkelijk hun de arm om te wringen.

Als er keuzes moeten worden gemaakt, krabbelen sommigen natuurlijk terug. Dit moet allemaal strak in de hand worden gehouden. Ik heb destijds vaak moeten dreigen en op tafel moeten slaan. In al die voorbeelden zijn we erin geslaagd op 6 maanden tijd de neuzen in dezelfde richting te krijgen.

De minister heeft het voordeel dat ze over 5 jaar beschikt. Ik had het voordeel dat ik telkens een interimperiode van 1 jaar moest overbruggen. Dat kan allebei helpen. Indien het niet de bedoeling is korte termijnen te hanteren, kan het helpen dat iedereen weet dat er na een paar maanden niets meer zou zijn.

De minister moet de timing wat strakker in de hand houden. Het nadeel is natuurlijk dat veel betrokken partijen hun eigen belangen hebben. De minister moet hier het algemeen belang uit

distilleren. Op dit ogenblik krijg ik de indruk dat het wat begint te slepen. Indien de minister niet vastlegt wanneer alles er moet liggen, zullen ze nog meer tijd proberen te winnen. In dat geval lopen we het risico dat de tijd ons inhaalt.

Minister Ingrid Lieten: Ik voel me uiteraard gesterkt door al de aanmoedigingen die ik vanuit de commissie heb gekregen. Ik zal met de gesuggereerde methodes rekening houden.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Koen Van den Heuvel tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de innovatieregiegroepen - 105 (2010-2011)

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Minister, we hebben begin vorig jaar al gediscussieerd over de innovatieregiegroepen. Er zijn drie innovatieregiegroepen opgericht: een eerste voor de automotive en voertuigindustrie, een tweede voor de chemie en een derde voor de sociale innovatie. De bedoeling van die innovatieregiegroepen was een beetje diepgaander te werken. Er zijn diverse instellingen die allerlei studies doen. Het was de ambitie van de innovatieregiegroepen om te evolueren naar een strategische innovatieagenda voor die drie sectoren en daar een concreet stappenplan aan te koppelen. Dat zou een plaats krijgen binnen het Vlaams speerpuntenbeleid.

U hebt ooit gezegd dat u de eerste resultaten verwachtte van die innovatieregiegroepen vóór het zomerreces. We zijn intussen 4 à 5 maanden verder. Vandaar mijn vraag of die verschillende regiegroepen al concrete resultaten hebben opgeleverd. Wat zijn die resultaten? Hoe gaan we nu verder met die resultaten?

Minister, wat is uw appreciatie van die regiegroepen? Hebben zij geleverd wat u had verwacht? Zorgen zij voor een toegevoegde waarde?

Hoe ziet u de toekomst van dit concept van die regiegroepen? Zullen die regiegroepen verder werken? Welke projecten en welke timing stelt u daarbij voor?

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Ik heb aan de Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie (VRWI) gevraagd om advies uit te brengen over gerichte innovatiestrategieën en daartoe regiegroepen op te zetten. De strategische adviesraden proberen die opdracht op een onafhankelijke manier in te vullen.

Ik heb hun gevraagd wat de stand van zaken is. Ik heb daar nog geen advies over gekregen en kan dus nog geen persoonlijke appreciatie geven.

Ik heb zelf drie innovatieregiegroepen naar voren geschoven.

Voor de regiegroep automotive verwacht men dat de VRWI het ontwerpadvies zal behandelen op 10 november. Voor de regiegroep chemie verwacht men een ontwerpadvies in de tweede helft van november. Dit wordt dan door de VRWI behandeld tijdens zijn eerstvolgende bijeenkomst. De regiegroep sociale innovatie is opgestart na het zomerreces. Dat had te maken met de beschikbaarheid van de verschillende leden. Men verwacht begin 2011 een eindrapport.

We moeten meer keuzes maken en verder werken aan het speerpuntenbeleid dat de VRWI heeft uitgewerkt. Op basis van het materiaal dat de regiegroepen aanreiken, wil ik nagaan hoe we nog verder die keuzes kunnen maken en hoe we ons instrumentarium daarop kunnen richten.

Onlangs heeft de Vlaamse Regering het groenboek 'Een nieuw industrieel beleid voor Vlaanderen' voorgesteld als basis voor het debat. Ik heb aan de voorzitter van de VRWI gevraagd om na te gaan hoe de VRWI op basis van die innovatieregiegroepen input kan geven aan de verdere uitwerking van het industrieel beleid. De zaken moeten op elkaar worden afgestemd.

Zodra de adviezen binnen zijn, kunnen we in overleg met de commissie nagaan hoe we het instrumentarium nog kunnen verbeteren. Er moeten duidelijke keuzes worden gemaakt. Die keuzes moeten dan worden vertaald in het dagdagelijkse van het Vlaamse innovatiebeleid.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Ik stel vast dat alles met een half jaartje is opgeschoven, van juni naar november. Het belangrijkste is natuurlijk dat de resultaten er zijn en dat de innovatieregiegroepen een toegevoegde waarde hebben. Ik kijk samen met u uit naar de resultaten.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele: Ik heb dezelfde vraag. Ik zou graag weten wat er precies wordt begrepen onder sociale innovatie.

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Met sociale innovatie begeven we ons op nieuw terrein. We willen sociale innovatie stimuleren en eventueel cofinancieren. We zullen bepalen waar wij precies op willen inzetten. Ik verwacht dat het VRWI daar advies over uitbrengt, als insteek voor het debat dat we daar nog over zullen voeren.

Sociale innovatie is inderdaad een heel ruim begrip. Voor wat de arbeidsmarktorganisatie betreft, is er al een initiatief, meer bepaald Flanders Synergy, dat daar al 2 jaar rond werkt. Sociale innovatie kan ook te maken hebben met het verder functioneren van het middenveld en met de vraag welke nieuwe samenwerkingsmodellen mogelijk moeten zijn. Iedereen heeft daar een beetje zijn mening over. Ik voel niet meteen de behoefte om dat begrip af te bakenen. We moeten eerst het debat laten plaatsvinden en het advies afwachten van de VRWI. De vraag is dan welk deel van de sociale innovatie wij zullen stimuleren met belastingmiddelen. Dat is de eindvraag die wij moeten beantwoorden.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Koen Van den Heuvel tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over het uitblijven van een samenwerkingsovereenkomst tussen het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek-Vlaanderen (FWO) en de Vlaamse overheid - 341 (2010-2011)

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Ik heb dit onderwerp al eens ter sprake gebracht in het voorjaar van 2010. Het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek-Vlaanderen (FWO) is een heel belangrijke instantie die het wetenschappelijk onderzoek in Vlaanderen vormgeeft. Men werkt daar met een beheersovereenkomst. Die overeenkomst liep van 2002 tot 2007 en is geëvalueerd door het adviesbureau IDEA.

De beheersovereenkomst wordt nu jaarlijks ad hoc verlengd terwijl er toch een aantal evaluaties op tafel liggen. Het is hoog tijd om na 3 jaar naar een nieuwe beheersovereenkomst te gaan.

In het voorjaar hebt u gezegd dat daaraan gewerkt wordt en dat het de bedoeling was om die beheersovereenkomst nog voor het zomerreces aan de Vlaamse Regering voor te leggen zodat die ten laatste in het najaar zou kunnen worden goedgekeurd en vanaf 1 januari 2011 ingang zou kunnen vinden.

Minister, het blijft nogal stil op dat front. Kan de timing die u toen vooropstelde, nog gehaald worden? We dringen erop aan dat daar zo snel mogelijk werk van wordt gemaakt om het FWO verder te kunnen laten werken.

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: De Vlaamse Regering heeft gezegd dat ze voor al die beheersovereenkomsten wil komen tot een algemene timing en planning. De beheersovereenkomsten zouden dan worden vernieuwd wanneer de nieuwe regering aantreedt. Er kan dan ook een link worden gemaakt tussen de beheersovereenkomst en het regeerakkoord en de beleidsdoelstelling van de verschillende ministers. In die optiek heeft men de beheersovereenkomst FWO laten doorlopen. Iedereen in de regering is nu volop bezig om die beheersovereenkomsten verder af te ronden.

De regering zelf heeft op 2 april een uniek sjabloon over die beheersoverkomsten goedgekeurd. Met die overeenkomsten is heel wat geëxperimenteerd, zij hadden heel wat vormen en maten aangenomen. Voor een beetje uniformisering heeft de regering een uniek sjabloon goedgekeurd. Ik heb aan het FWO gevraagd om al het voorbereidend werk dat tot dan gedaan was, in dat nieuwe sjabloon te gieten. Op 28 september hebben we een nieuw ontwerp gekregen van het FWO waar momenteel de laatste hand aan wordt gelegd. Het is de bedoeling om dat ontwerp van beheersovereenkomst en andere beheersovereenkomsten voor het eind van het jaar aan de regering voor te leggen zodat zij kunnen ingaan op 1 januari 2011.

Inhoudelijk gezien zijn dat geen grote issues meer. Het FWO had op basis van de evaluatie al heel wat acties in de praktijk gebracht. De kwestie is nu om alles formeel en op de juiste manier af te handelen. De timing blijft gehandhaafd.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Minister, ik ben tevreden dat die beheersovereenkomst op 1 januari 2011 kan ingaan.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Matthias Diependaele tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over innovatievouchers - 321 (2010-2011)

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele: Sinds enkele jaren kunnen Nederlandse ondernemers met de zogenaamde innovatie- of kennisvouchers bij bepaalde kennisinstellingen een onderzoek laten uitvoeren naar proces- of productinnovatie. Het onderzoek gebeurt op vraag en op maat van hun onderneming. De vouchers kunnen ook worden ingezet om de kosten van een octrooiaanvraag te betalen.

De Nederlandse innovatievouchers zijn niet beperkt tot Nederland maar kunnen daarentegen worden ingewisseld bij kennisinstellingen over de Nederlandse grenzen heen, zo ook bij bepaalde Vlaamse kennisinstellingen. Eerder namen delen van Vlaanderen en Nederland ook deel aan een Europees project inzake interregionale kennisuitwisseling via kennisvouchers.

In de intentieverklaring tussen Vlaanderen en Nederland voor strategische samenwerking op het vlak van economie, innovatie en wetenschap werd overeengekomen om ook in Vlaanderen een gelijkaardig systeem van innovatievouchers uit te werken en de beide instrumenten onderling uitwisselbaar te maken. In dit kader werden al twee studies uitgevoerd, door het Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT) en door het Agentschap Economie. Naar verluidt zou er ook contact zijn tussen het Agentschap Ondernemen (AO) en de Nederlandse tegenhanger Syntens.

Minister, hoe ver staat het met de ontwikkeling van de Vlaamse kennisvouchers? Zijn er nog hindernissen of knelpunten? Graag een stand van zaken daarover.

Wanneer zal het systeem effectief in werking treden? Ik zou graag een korte toelichting krijgen bij het Vlaamse systeem, onder meer over de voorwaarden, modaliteiten, bedragen, procedure enzovoort.

Kan de Vlaamse voucher ook gebruikt worden voor octrooien zoals in Nederland het geval is? Hoe zal het systeem worden ingepast in het Vlaamse innovatie-instrumentarium?

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Voorzitter, we hebben die discussie 2 jaar geleden al gevoerd toen u nog minister was. Toen hebben we gezegd dat dit een heel interessant instrument kon zijn. Dat gebeurde wel in een andere context. Toen hadden we het Budget Economisch Advies (BEA). Daar hadden we toen allemaal vragen bij. Het werkte ook niet zo goed. Intussen is het vervangen door de ondernemingsportefeuille.

De kennisvouchers in Nederland blijven ook gehandhaafd onder de regering-Rutte. Van de 6500 gebruikte vouchers in Nederland worden er amper 70 gebruikt om in Vlaanderen te worden aangewend voor een bedrag van 100.000 tot 150.000 euro. Het gaat dus om een beperkt gebruik. Het is natuurlijk nuttig om bedrijven en kennisinstellingen over de grenzen heen bij elkaar te brengen.

Wij geven altijd heel duidelijk aan de minister als richtlijn mee dat zij het innovatie-instrumentarium moet vereenvoudigen. Dit is op zich een interessant instrument. Maar wat is de toegevoegde waarde? En past het in het geheel? Wij moeten op dat vlak een beetje consequent zijn. Langs de ene kant pleiten voor een vereenvoudiging van het instrumentarium en er langs de andere kant eentje bij laten maken: ik heb daar vragen bij. Wat is de toegevoegde waarde van dit instrument, gelet op het feit dat we toch al heel wat op de markt hebben?

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Het vouchersysteem voor ondernemerschapsbevorderende diensten is in Vlaanderen vertaald in de kmo-portefeuille. De kmo-portefeuille is in zijn huidige vorm al meerdere jaren in werking.

Specifiek met betrekking tot de internationale samenwerking kan vermeld worden dat het Agentschap Ondernemen, de beheerder van de kmo-portefeuille, samenwerkt met zeven Europese partners – Noord-Brabant, de regio München, de regio Valencia, Wielopolska in Polen, Venetië, Zuid-Ostrobothnia in Finland – en in het Europese kennisvoucherproject, dat een Europees voucherprogramma uitwerkt. Het project omvat ook een pilootfase. Hiervoor zal in de kmo-portefeuille aan een vijftal kmo's de kans gegeven worden hun kennisvraag voor te leggen aan een buitenlandse kennisinstelling. Het is de bedoeling om te zoeken naar een grensoverschrijdend vouchersysteem waarbij kmo's van de ene regio adviezen kunnen inkopen bij dienstverleners uit een andere regio. In een eerste fase van het project worden de bestaande vouchermechanismen van de regio's uitgebreid. Voor de kmo-portefeuille wil dit zeggen dat ook technologische adviezen, beheerd door het Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie, ingekocht kunnen worden bij buitenlandse dienstverleners.

De kmo-portefeuille bevat op dit moment drie pijlers: opleiding en advies ondernemen, inclusief strategisch advies, beheerd door het AO; advies internationaal ondernemen, beheerd door Flanders Investment & Trade (F.I.T.); advies innoveren, beheerd door het IWT. Met uitzondering van technologieverkenning, waar het steunpercentage 75 percent bedraagt, kan in de andere pijlers 50 percent steun genoten worden. Afhankelijk van het type, is het maximaal steunbedrag 2500 tot 10.000 euro en 25.000 euro voor strategisch advies. Per jaar en per bedrijf is de maximale steun 15.000 euro en 25.000 euro voor strategisch advies. Voor meer informatie kunt u terecht op de website www.kmo-portefeuille.be. De aanvragen worden ook via deze site georganiseerd.

De kosten voor de octrooiaanvraag en voor de formaliteiten die daarbij te vervullen zijn, zijn niet subsidieerbaar via de kmo-portefeuille. Er kan wel op gewezen worden dat bij het IWT een kmo die genoot van O&O-bedrijfsprojectsteun, een kmo-haalbaarheidsstudie of een kmo-innovatieproject, sinds mei 2009 wel een aanvullende subsidie kan krijgen voor het nemen van intellectuele eigendomsrechten, gericht op de bescherming van de projectresultaten. De informatie daarover vindt u ook op de site van het IWT: <http://www.iwt.be/subsidies/extrasteun/ie-subsidie>.

Zoals beschreven, is ervoor gekozen om het verder in te passen en te ontwikkelen binnen de kmo-portefeuille. Men probeert daar alles te concentreren en te coördineren.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele: Dank u voor het antwoord. Ik heb nog een kleine opmerking. In Nederland gebruikt men die kennisvoucher als eenvoudig instrument. Je kunt het heel ruim gebruiken. Net om dat instrumentarium te reduceren, zou het een middel kunnen zijn. Ik begrijp dat we met die kmo-portefeuille ook een goed instrument hebben, maar we moeten erover nadenken hoe we het eenvoudiger kunnen maken. In Nederland is net dat het instrument dat we daartoe gebruiken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Sabine Poleyn tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de conclusies van het rapport TOS21 met betrekking tot techniek in het onderwijs - 226 (2010-2011)

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Voorzitter, beste collega's, minister, ik kom in deze commissie even binnenvallen om aandacht te vragen voor een aspect dat jullie toch zeker belangrijk moeten vinden: Vlaanderen heeft nood aan voldoende technisch opgeleide en hoogopgeleide krachten. Daarom werd in 2004 al de werkgroep Techniek op School voor de 21ste eeuw (TOS21) opgericht door de ministers van Werk, Onderwijs en Vorming en van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel. Deze werkgroep ontwikkelde een conceptueel kader voor techniekonderwijs en doorlopende leerlijnen voor het leren van techniek van de kleuterschool tot het einde van het secundair onderwijs. De voorstelling in augustus 2008 werd zeer druk bijgewoond. Ik denk dat mevrouw Ceysens daar toen ook aanwezig was als minister.

Op 1 september 2010 zijn – geïnspireerd op deze leerlijn – de nieuwe eindtermen en ontwikkelingsdoelen techniek ingegaan voor het basis- en de eerste graad secundair onderwijs. De visie die de brede werkgroep TOS21 in 2008 ontwikkelde, wil technische geletterdheid centraal stellen in het basisonderwijs, met de bedoeling de studiekeuze van kinderen objectiever te kunnen maken en om ervoor te zorgen dat al in het basisonderwijs het

technische talent wordt ontdekt. De technische geletterdheid moet van in het basisonderwijs worden gestimuleerd. Nu gebeurt dit onvoldoende.

Tijdens de twee schooljaren tussen 2008 en 2010 werden zeventien bakenscholen aangeduid. Zij moesten een baken zijn voor hun omgeving en kregen extra middelen en een techniekcoach, vanuit uw departement, om als projectschool te experimenteren met de nieuwe eindtermen. Op 31 mei 2010 werd TOS21 met de voorstelling van die pilootscholen afgesloten. Eind augustus 2010 werd de werkgroep afgerond met een eindrapport, met daarin aanbevelingen voor de overheid. Ik heb dat eindrapport, dat niet publiek is, nog altijd niet ontvangen via de minister. Ik vermoed dat het op komst is. Ook de coördinatie is stopgezet. Er is dus geen aanspreekpunt meer voor het project. Het intranet, dat men voor de zeventien scholen had opgemaakt en waarop heel wat interessante methodieken en ervaringen staan, wordt niet meer geactualiseerd. Het werd ook niet opengesteld voor de andere scholen.

Minister, het is zeer duidelijk dat zonder extra ondersteuning gedurende nog een aantal jaren deze nieuwe visie, waaraan men jaren heeft gewerkt, heel moeilijk geïmplementeerd zal geraken in het basisonderwijs, net op het moment dat zij moet worden ingevoerd in de scholen die nu ondersteuning vragen. Het project in de zeventien pilootscholen heeft onvoldoende een bakenfunctie gehad. Ik veronderstel dat dit ook in die evaluatie zal staan. Ik heb dit al meerdere keren aangekaart bij minister Smet: op 4 februari 2010 en op 7 oktober 2010. Telkens antwoordde hij onder andere dat hij contact zou opnemen met u omdat het een initiatief is van zowel Onderwijs als van Wetenschapsbeleid. Hij kondigde aan dat u heel wat acties onderneemt die het maatschappelijk draagvlak voor techniek verhogen. Hij vermeldde ook dat in de convenants die de Vlaamse overheid afsluit met de sectoren een passage zal worden opgenomen die een samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven stimuleert in functie van wetenschappelijke geletterdheid. Dat is volgens mij niet hetzelfde als technische geletterdheid, maar goed, dat is wat ik, met betrekking tot uw beleidsdomein, als antwoord kreeg.

Minister Smet zou ook samen met u bekijken of een model van schoolbegeleiding, zoals bij het project Milieuzorg Op School (MOS), haalbaar is. Ik had dat voorgesteld. Dat is een heel interessant concept omdat scholen – als zij zeggen dat zij in een bepaald schooljaar echt werk willen maken van de eindtermen techniek en er ten gronde voor zullen zorgen dat zij de begeleiding krijgen en in vorming voorzien voor de onderwijzers, en als zij tegelijk initiatieven nemen en er projectmatig aan werken – de tijd krijgen om te zien wanneer het voor hen past om daar heel specifiek aan te werken en zo een structurele aanpak uit te bouwen. Dat is een interessant concept, dat ook kan uitgerold worden over een aantal jaren, waardoor het financieel interessant is voor de overheid.

Op het vlak van het erkennen van een duidelijke plaats voor techniek in het onderwijs en specifiek in het basisonderwijs staan we op een historisch kantelmoment, op voorwaarde dat er voldoende stimulansen komen vanuit de Vlaamse overheid.

Minister, hebt u het rapport met de beleidsaanbevelingen ergens publiek gemaakt? Hoe evalueert u vanuit uw beleidsdomein het rapport? Hoe evalueert u het traject van TOS21, zoals het de laatste jaren is gelopen? Welke initiatieven onderneemt u om het maatschappelijk draagvlak voor techniek als component van de basisvorming op school te verhogen? Welke initiatieven plant u dit schooljaar om scholen en onderwijzers verder te ondersteunen in de implementatie van de eindtermen techniek? Bij die piloot- of bakenscholen werden vanuit uw departement techniekcoaches aangeleverd, vanuit onderzoeksinstellingen zoals Technopolis, de Roger Van Overstraeten Society, enzovoort.

Hoe wordt het netwerk onderwijs-onderzoek-bedrijfsleven, dat de voorbije jaren dankzij TOS21 is ontstaan, verder onderhouden en uitgewerkt? Wordt de stuurgroep waarin die drie groepen zaten, opnieuw gemobiliseerd en wordt er iemand vrijgesteld om dat te coördineren?

Kunt u meer uitleg geven over de convenants die de Vlaamse overheid afsluit met de sectoren en waarin een passage zal worden opgenomen met betrekking tot de wetenschappelijke geletterdheid, zoals minister Smet aankondigde? Welke impact heeft dit op het streven naar technische geletterdheid? Zijn er hieromtrent andere initiatieven in samenwerking met Onderwijs?

Bent u op de hoogte van de nieuwe Vlaamse Technologie Olympiade? Dat is vanaf dit jaar een nieuw initiatief. Ik heb de indruk dat het bottom-up georganiseerd is. Wordt deze olympiade door uw departement gesteund, net zoals andere olympiades, bijvoorbeeld de Vlaamse Wiskunde Olympiade?

Bent u bereid om het MOS-model te hanteren als methodiek om ervoor te zorgen dat uiteindelijk in alle scholen in de loop der jaren echt wordt gewerkt rond techniek en dat de eindtermen worden geïmplementeerd zoals was voorzien in de visie van TOS21? Hebt u hierover al overleg gehad met minister Smet? Zijn er in dit kader nog andere initiatieven? Plant u hiervoor middelen?

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Voorzitter, mevrouw Poleyn haalt hier een zeer belangrijk item naar voren. Wij hebben daar de laatste maanden ook op proberen te werken. Ik verwijt het de huidige regering absoluut niet, maar ik mis toch een duidelijke ambitie in Vlaanderen om die problematiek op een echt gefundeerde, structurele en strategische manier aan te pakken.

Het onderscheid tussen techniek en wetenschap moet worden gemaakt. Beide worden altijd samengenomen, maar het zijn andere trajecten. We hadden het gisteren over de knelpuntberoepen. Er is een groot tekort in de technische beroepen. Je zit daar ook met het waternetstelsel en het imago van het technisch onderwijs. Je kunt innovatie helemaal bovenaan zetten, maar als je geen ingenieurs hebt om innovatie mogelijk te maken, mag je nog zoveel subsidiëren als je wilt. Je moet toch geen Chinese en Indiase ingenieurs naar hier halen om het Vlaamse innovatiebeleid concreet te maken?

Dat zijn de grote uitdagingen. En wat doen we? We zijn kampioenen als het erop aankomt mooie projecten op stapel te zetten: TOS21, 'De wereld aan je voeten' en de hele panoplie van goedbedoelde maar heel individuele acties. Het is bijna atomistisch. Ik bedoel acties zoals van Agoria en Essentia, of van provinciebesturen en soms ook eens van een serviceclub die een technotrailer subsidieert. Daarmee komen we er niet. Vandaag lezen we in de krant over de Girls' Day van Agoria. Dat zijn allemaal druppels op een hete plaat. We moeten daarvoor absoluut een strategie ontwikkelen.

Enkele maanden geleden en ook vorige week zijn we in Nederland gaan kijken. De heer Bouckaert zegt dat Nederland een gidsland is. Op sommige vlakken is dat zo, maar op vele andere niet. We moeten dat allemaal niet blindelings nalopen. Maar op dat gebied heeft men in Nederland toch 10 jaar geleden die uitdaging aangegaan door het Platform Bèta Techniek op te richten. Ik heb dat al twee keer verteld aan minister van Onderwijs Smet. Misschien moet ik hierover ook hier eens een vraag stellen. Ik geloof daar echt in.

In Nederland boekt men resultaten. Daar heeft men een knik kunnen teweegbrengen. De technische en wetenschappelijke richtingen zijn er populairder geworden. De uitstroom is er gestegen, niet met 2 percent maar met tientallen percenten. Daar maken verschillende elementen deel van uit. Ik denk dan aan het bètaplatform, dat vanuit een strategische visie wordt gesubsidieerd. Er is daar ook een ketenaanpak, van de kleuterschool tot de universiteit. Een ander punt is het structureel overleg tussen scholen en bedrijven. De bedrijven hebben zich in belangrijke mate geëngageerd.

In Nederland heeft de overheid het aangedurfd concrete doelstellingen te formuleren. Het is de doelstelling een bepaald aantal leerlingen meer aan te trekken. De subsidiëring is daaraan

gekoppeld. Daarnaast is er ook een impactmeting. In Vlaanderen zijn we er blijkbaar bang voor om concrete kwantitatieve doelstellingen te formuleren, een impactmeting uit te voeren en de subsidiëring hieraan te koppelen.

Ik wil in dit verband een oproep doen. Ik heb een met redenen omklede motie voorbereid waarin ik de Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie (VRWI) vraag de huidige situatie goed in kaart te brengen. We moeten nagaan of we in Vlaanderen lessen kunnen trekken uit het Nederlands voorbeeld. Ik hoop deze met redenen omklede motie volgende week in deze commissie te kunnen indienen.

Het project TOS21 is een onderdeel van een groter pakket. Dit zou een mooie uitdaging moeten vormen. Ik heb hier nog een concrete vraag over. Ik heb vorige week in de krant gelezen dat de minister de wetenschapscommunicatie er in het licht van de besparingen uit wil lichten. *(Opmerkingen)*

Als de minister van Leefmilieu of de minister van Cultuur ergens bespaart, krijgt ze onmiddellijk de hemel op haar hoofd. Ik wil dit gedrag niet imiteren. Ik wil enkel weten hoe de minister die besparingen op de wetenschapscommunicatie ziet. Gaat het om dergelijke projecten? Ik heb vernomen dat tijdelijke of aflopende projecten niet langer automatisch zouden worden verlengd. Als ik me niet vergis, loopt 'De wereld aan je voeten' af in 2010 of in 2011. Kan de minister hier wat meer informatie over verstrekken?

Volgens mij wordt dit een belangrijk item tijdens de begrotingsbesprekingen. Het is mogelijk dat ik nu even op de zaken vooruitloop. Het heeft echter in de krant gestaan. Misschien zijn deze projecten niet structureel genoeg. Ik heb mijn appreciatie daarnet al verwoord. Op zich hebben ze echter toch een zekere waarde. Ik weet dat iedereen een inspanning moet leveren. Ik hoop dat de keuzes in verband met de wetenschapscommunicatie op een gerichte wijze worden gemaakt en dat geen interessante projecten zullen sneuvelen.

Mevrouw Patricia Ceysens: TOS21 is een heel interessant project. Ik beweer niet dat de ruime wetenschapscommunicatie tot een spectaculaire groei heeft geleid. We zijn er, in samenwerking met Technopolis, echter toch een paar keer in geslaagd de tendens te stoppen. Er is een aantoonbare knik.

We hebben de inspanningen inzake sensibilisering over ingenieursopleidingen en over techniek op school volgehouden. Ik herinner me nog de cijfers die de heer Jacquemyn naar voren heeft gebracht. De heer Van den Heuvel zal die cijfers allicht betwisten. De knik naar beneden is gestopt.

Er zijn voor elke school brochures gemaakt. Die brochures en het eindrapport zijn verspreid.

Mevrouw Sabine Poleyn: Ik heb het over het rapport. Dat is voor de scholen. Er zijn ook aanbevelingen ten aanzien van de ministers geweest.

Mevrouw Patricia Ceysens: Aangezien de heer Van den Heuvel zo diep op de wetenschapscommunicatie is ingegaan, zou ik nog een andere vraag willen stellen. Het opstellen van het nieuwe actieplan heeft lang geduurd. Een aantal organisaties heeft zich een tijdje in een vacuüm bevonden. Ik vraag me af of alles nu is opgelost. Ik heb daarover een aantal telefoontjes gekregen. Ik heb vernomen dat het pas zeer recent is ondertekend. Ze hebben maandenlang in een vacuüm geopereerd. Is daardoor enige achterstand opgelopen? Zo ja, hoe zal die achterstand weer worden ingelopen?

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Voorzitter, ik zal eerst de vragen van mevrouw Poleyn beantwoorden en vervolgens op de algemene problematiek ingaan. Ik had de indruk dat het rapport ondertussen aan de commissie was bezorgd. Indien dit nog niet is gebeurd, zullen we daar alsnog voor zorgen.

Mijn persoonlijke appreciatie van het project is zeker en vast positief. Met mijn steun aan het project TOS21 heb ik bijgedragen tot een belangrijke mentaliteitswijziging in het voordeel van het belang van techniek en technologie in onze samenleving. Veel meisjes, jongens, leerkrachten, directies, begeleiders en inspecteurs hebben hier effectief op gereageerd. Uit die reacties blijkt dat de belangstelling voor techniek en technologische opvoeding gestaag toeneemt. Hetzelfde geldt voor de reële bereidheid om van techniek een boeiend vak te maken.

Tijdens de eerste fase, die van 2004 tot 2008 heeft gelopen, heeft het project TOS21 een referentiekader uitgewerkt waarmee de eindtermen voor techniek kunnen worden geïmplementeerd. Tijdens de tweede fase, die van 2008 tot 2010 heeft gelopen, is dit referentiekader in het vervolgproject TOS21 in zeventien pilootscholen uitgetest. Zoals de voorzitter al heeft vermeld, zijn de toen verzamelde goede praktijkvoorbeelden ter beschikking gesteld van alle scholen in Vlaanderen.

Alle scholen kunnen hier nu zelf mee aan de slag gaan. Ik beschouw dit in feite als opgeleverd. De verdere implementatie is nu vooral een onderwijskundige zaak.

Verder wil ik erop wijzen dat in het brede en gevarieerde aanbod van activiteiten en initiatieven in verband met wetenschapscommunicatie ook dit schooljaar ruim aandacht wordt besteed aan het belang van technologische innovatie. De expertisecellen wetenschapscommunicatie en een aantal organisaties, zoals de Roger Van Overstraeten Society (RVO-Society) en Technopolis, leveren een actieve inbreng in de lerarenopleidingen in Vlaanderen. Het gaat trouwens om heel wat initiatieven. Zorgen dat de leerkrachten van morgen voldoende kennis over en affiniteit met techniek hebben, is de beste investering om de implementatie van de eindtermen voor techniek te faciliteren.

Aangezien het pilootproject TOS21 sinds 31 augustus 2010 is afgelopen, wordt de stuurgroep die het project heeft begeleid, niet langer gemobiliseerd. Het gaat tenslotte om een project met een zeer specifieke omschrijving en tijdsduur. Het engagement van de individuele leden van de stuurgroep gaat echter onverminderd verder. Dit geldt voor hun eigen professionele activiteiten en voor andere samenwerkingsverbanden.

Ik verwijs in dit verband opnieuw naar de RVO-Society. De directeur van deze organisatie was een van de leden van de stuurgroep. Zijn vereniging brengt de kennis, de ervaring en het ideeëngoed die in TOS21 zijn ontwikkeld, dagelijks in de praktijk. De RVO-Society ondersteunt de pilootscholen van het project en alle andere geïnteresseerde scholen in Vlaanderen met educatieve materialen en vooral met bijscholing en coaching van leerkrachten. De RVO-Society hanteert met toenemend succes het ‘train the trainer’-model. Ze fungeert als een permanente helpdesk voor techniekleraars. Ze is tevens zeer actief in de lerarenopleiding. Hetzelfde kan trouwens worden gezegd van de pedagogische begeleiders die deel hebben uitgemaakt van de stuurgroep van het project TOS21. Ook zij zorgen voor een multiplicatoreffect.

De volgende vragen hebben allicht betrekking op het instrument van de sectorconvenants. Aangezien dit instrument vanuit het beleidsdomein Werk en Sociale Economie wordt ingezet, verwijs ik hiervoor naar minister Muyters.

In verband met de volgende vragen verwijs ik dan weer naar minister-president Peeters. In juni 2010 heeft hij in verband met de brugprojecten economie-onderwijs een oproep gelanceerd. Door middel van de brugprojecten wil de Vlaamse overheid samenwerkingsverbanden tussen het onderwijs en de bedrijfswereld steunen. Het doel van de projecten is het stimuleren van het ondernemerschap bij de schoolgaande jeugd, van de lagere school tot en met de universiteit.

Een van de thema's van de oproep is als volgt geformuleerd: “Open en vernieuwend ondernemen, met specifieke aandacht voor hogescholen en universiteiten via de ondersteuning van kennisintensieve en technologische studentenondernemingen”. In het verleden is in de

oproepen voor de brugprojecten economie-onderwijs reeds aandacht besteed aan technologie in het onderwijs. De oproep die in 2008 werd gelanceerd, had als thema het ‘technologisch ondernemen in het lager en kleuteronderwijs’. Onderwijs werd steeds bij deze oproepen betrokken, onder meer bij de voorbereiding van de oproep en de jurering van de projecten.

Ik ben inderdaad op de hoogte van het feit dat er een concept ‘Technologie Olympiade’ bestaat en dat de organisatie van een pilootjaar momenteel voorbereid wordt. Deze olympiade wordt momenteel niet op dezelfde manier ondersteund als de andere olympiades. Onrechtstreeks wordt de Technologie Olympiade wel grotendeels door het budget wetenschapscommunicatie ondersteund, omdat het initiatief uitgaat van de expertisecellen wetenschapscommunicatie aan de universiteiten en hogescholen, die over een vierde van het totale budget van wetenschapscommunicatie beschikken.

Het inbrengen van de juiste expertise in de lerarenopleiding is de beste manier om onze onderwijzers en leerkrachten secundair voldoende technische geletterdheid bij te brengen. Aan deze expertise lever ik een substantiële bijdrage, onder meer door het subsidiëren van de expertisecellen wetenschapscommunicatie, van organisaties zoals de Roger Van Overstraeten Society, het wetenschappelijk doe centrum Technopolis enzovoort. Al deze actoren werken momenteel samen met de lerarenopleidingen.

Ik voorzie jaarlijks in ongeveer 9 miljoen euro voor projecten in het kader van informatie en communicatie over wetenschappen, techniek en technologische innovatie. Technologie is hier een belangrijke focus, maar niet de enige. De link met wetenschappen mag niet uit het oog verloren worden. Wetenschappen zijn nodig om de werking van technologie te begrijpen, en omgekeerd, via de toepassing in technologie kunnen wetenschappelijke principes beter worden geïllustreerd. De opwarming van het klimaat en de solidariteit met minderbedeelden zijn enkele voorbeelden waarmee het belang van technologie kan worden geduid aan verschillende leeftijdsgroepen.

Technologie kan de kloof groter maar ook kleiner maken. Het is van het allergrootste belang dat niet alleen de jongeren, maar ook hun omgeving, dus hun ouders en leraren deze verbanden leren zien.

Tot nu toe hebben we vooral bottom-up gewerkt. Ik onderschrijf de evaluatie die de heer Van den Heuvel maakt. Er is heel wat geëxperimenteerd met verschillende projecten en initiatieven in de onderwijswereld die gegroeid zijn uit het verenigingsleven. Die hebben allemaal een waarde. Ik denk echter dat er nood is aan een meer gecoördineerde en gerichte aanpak. We moeten keuzes durven te maken en leren uit de ervaringen uit het verleden en uit de ervaringen waarnaar verwezen werd. Nederland is daar een voorbeeld van. Ik heb gevraagd om het beleidsplan gerichter te vertalen in een meerjarenplan van aanpak. Ik ben ook vragende partij om daar nu keuzes te maken en de middelen daar gericht voor in te zetten tijdens de volgende jaren.

Ook om budgettaire redenen heb ik keuzes moeten maken. Iedere minister moet roeien met de riemen die hij heeft. Ik heb daar keuzes gemaakt. Ik heb dat al uitgelegd in de commissie en in de plenaire vergadering. Het stond ook in de krant. Ik heb het ook uitgelegd naar aanleiding van de verkiezing van de ondernemer van het jaar. Ik heb ervoor gekozen om de budgetten van het FWO voor jonge onderzoekers te handhaven. We zullen daar tijdens de begrotingsbesprekingen dieper op ingaan. Ik heb er ook voor gekozen om de budgetten voor de vier strategische onderzoekscentra te handhaven alsook het budget voor het IWT voor het onderzoek en de ontwikkeling van bedrijven. Dat geld moet wel ergens anders vandaan komen.

Onder meer omwille van de keuze om wat tijd te nemen om een meer gerichte meerjarenplanning op te maken, heb ik gezegd dat de projecten die aflopen, ook effectief aflopen en niet automatisch verlengd worden. We zullen de komende maanden eerst tijd nemen om de juiste keuzes te maken en een meerjarenplan op te maken over communicatie

en het stimuleren van wetenschap en technologie. Ik zal rekening houden met alle inzichten die hier zijn gegeven.

Er is ook gevraagd naar een goede samenwerking met onderwijs. Ik zou nu liefst wat temporiseren voor wat de wetenschapscommunicatie betreft. Ik wil de tijd nemen om het meerjarenplan op te maken. Als we dan nieuwe budgetten hebben, kunnen we daar ook op inzetten. Dat is de keuze die ik nu maak. De projecten die aflopen, lopen af. Het kan ook niet de bedoeling zijn om eindeloos door te gaan met een project dat loopt sinds 2004. Dat moet op een bepaald moment worden overgenomen door het regulier circuit. Dat neemt niet weg dat we er zijn. Ik ben het eens met iedereen die zegt dat we nog heel veel werk hebben om jongeren te stimuleren om te kiezen voor technologische richtingen. Ik wil daar de volgende maanden een gerichte aanpak voor uitwerken. Dan zullen we met de verschillende partners nieuwe initiatieven kunnen ontwikkelen.

De voorzitter: Wanneer hebt u precies getekend?

Minister Ingrid Lieten: Dat weet ik niet. Ik wil het wel opzoeken.

De publieksversie van het rapport staat op de website en bestaat uit twee delen. Er is een algemeen deel en een bundel goede praktijkvoorbeelden. Er is ook een eindrapport dat bestaat uit twee delen: het overzicht van de realisaties en de aanbevelingen en een bundel goede praktijkvoorbeelden. Dat is eind augustus verstuurd aan mezelf en aan minister Smet.

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik moet wel toegeven dat ik zwaar teleurgesteld ben. Ik heb zelf moeten zoeken om te weten aan wie ik de vraag over het andere luik moest stellen. Het was niet duidelijk welk beleidsdomein naast onderwijs nog betrokken was. De zorg om te ijveren voor meer technici kan ook worden aangekaart bij wetenschapscommunicatie en innovatie. Daardoor ben ik bij u terechtgekomen. Vroeger werd het ook via die weg gefinancierd vanuit onderzoek. Maar anderzijds valt er ook iets te zeggen om dat vanuit tewerkstelling of economie aan te kaarten. Er bestaat een nogal grote versnippering over de verschillende ministers.

Ik hoop dat ik u allen kan overtuigen om een minimale inspanning te leveren, ongeacht uit welk budget.

U zegt dat u hebt gehoord dat er een mentaliteitswijziging is dankzij het TOS 21-project, vanuit de leerkrachten, de inspectie enzovoort. Er is een grote groep van sleutelfiguren die vanaf het begin betrokken zijn en die in hun eigen omgeving, de visie van het project kunnen uitbreiden. We zijn daar echter nog helemaal niet.

Op het eind zegt u dat u een aantal maanden tijd wilt nemen om een aanpak uit te werken. Aan die aanpak is gewerkt vanaf 2004 tot 2008. De heer Van den Heuvel verwijst naar de ketenaanpak. In Nederland is die leerling al ontwikkeld, met alle deskundigen ter zake vanuit het middenveld. Het kan dus niet beter. U hoeft dus geen tijd meer te nemen om iets nieuws uit te denken. Het gaat om een dik boek dat vertaald is in de eindtermen en dat door de pedagogische begeleiding van de verschillende onderwijsnetten ook is vertaald in nascholing voor de onderwijzers. Die nascholing heeft maar 1 jaar plaatsgevonden. Ook de techniek-coaches die ter beschikking waren vanuit uw beleidsdomein, zijn gestopt.

Wat het budget betreft, moet er alleen gezorgd worden voor iemand die wordt vrijgesteld uit de administratie om dat te coördineren. Zo kan de stuurgroep van vrijwilligers die al jaren samenkomt, blijven samenkomen. Zo kan het intranet, de website met de ervaringen, verder worden aangevuld door de nieuwe scholen en verder bekend worden gemaakt. Dat kost niet veel. Die gedeelde visie moet worden vertaald door alle actoren die iets doen. Er zijn heel veel verschillende initiatiefnemers in het veld.

Er is nu een visie. Men zou een soort garantie moeten kunnen geven. Als een bepaalde instelling of een RESOC een initiatief neemt ten aanzien van de scholen, dan zou de

leerkracht moeten weten dat het aanbod van methodiek past binnen die visie en dat het niet alleen maar een lesje techniek is. Het is niet zomaar iets maken, iets samenstellen, een fiets herstellen. Dat is wat vroeger onder techniek verstaan werd. De visie van het TOS21 is vooral het denken in processen. Daarbij wordt het probleem geanalyseerd. Wat zijn de mogelijke antwoorden? Welke instrumenten hebben wij? Welk instrument zullen wij kiezen en waarom? Wat doen we? Daarna moet men evalueren of het gelukt is. Zo niet, moet men het probleem vaststellen.

Wij moeten meer onderzoekers hebben, meer mensen die op een onderzoeksgerichte manier denken. Het is een leerlijn die dat implementeert, vanaf het kleuteronderwijs, in alle lagen van het onderwijs. U zegt dat vanaf nu uw taak af is en dat het aan onderwijs ligt, maar onderwijs werkt zo: als een bepaald aspect benadrukt moet worden binnen onderwijs, bijvoorbeeld milieu of noord-zuid, of wat dan ook, dan komt dat niet vanuit de financiering van onderwijs. Onderwijs is er alleen maar voor de grote structuur van onderwijs. De extra financiering komt altijd vanuit het beleidsdomein dat betrokken is.

Vandaar doe ik een oproep aan u, maar ik zal die ook nog aan minister Muyters en minister-president Peeters doen. Uiteindelijk zal het van een extern beleidsdomein moeten komen om een kleine push te geven en daarmee zult u veel meer bereiken dan met al die verschillende initiatieven die onder wetenschapscommunicatie genomen worden. Met alle respect, maar dat is historisch een leerlijn, een breed kader, een coherente visie. Als wij het nu laten stilvallen, dan zullen de onderwijzers gewoon voortdoen zoals zij vroeger deden. Er zijn dan wel nieuwe eindtermen, maar men zal het een beetje aanpassen of herschrijven in de verantwoording en als de doorlichting komt, dan zal het wel in orde zijn. Dan is het momentum voorbij.

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Mevrouw Poleyn, ik ben het niet eens met uw vertaling van mijn antwoord. Ik heb op de eerste plaats gezegd dat ik het project absoluut positief beoordeel, maar het project is nu afgerond, tenminste zoals het ingediend was. Men heeft de vooropgestelde doelstellingen bereikt. Zoals u zelf zegt, heeft men heel veel opgeleverd. Het is vertaald in de doelstellingen. Er is begeleidend materiaal. De doelstellingen van het project, zoals men die geformuleerd heeft en waarvoor men middelen heeft vrijgemaakt, zijn afgerond.

U zegt dat er misschien nog verder op doorgewerkt moet worden. Dat kan zijn. Dat kan ik niet beoordelen. Ik kan zeker nu niet beoordelen of wij dit project moeten voortzetten of een hele hoop andere projecten, die ook allemaal hun waarde hebben, maar die allemaal een beetje los van elkaar staan. Wat ik nu heb gezegd, is niet dat ik dat project opnieuw wil uitvinden. Integendeel, het is goed. Het staat er, maar ik heb wel gezegd dat ik het wil bekijken en een meerjarenplanning opmaken. Hoeveel middelen gaan wij de volgende jaren voor wetenschapscommunicatie in haar globaliteit beschikbaar maken? Ondanks de besparingen zal het nu nog altijd 8 à 9 miljoen euro zijn. Wat wij jaarlijks in wetenschapscommunicatie steken, is niet niets. Wij moeten nu wel bekijken welke doelstellingen en, zoals de heer Van den Heuvel zegt, welke meetbare doelstellingen wij onszelf zullen opleggen en hoe wij gaan kiezen waarop wij verder zullen inzetten.

Het kan zijn dat er ergens nog op de een of andere manier een noodzaak is aan een vervolg van dit project. Dat zal dan ook op dat moment verder bekeken en beoordeeld kunnen worden. Als er geleverd is wat er moest worden geleverd, dan moeten wij die project-financiering ook niet blijven continueren. Ik wil nu het nieuwe kader en de meerjarenplanning opmaken. Dan kan er verder getoetst worden welke noodzaak er is. Ik ben het volledig met u en met de heer Van den Heuvel eens: wij zijn helemaal niet waar wij moeten zijn. Wij hebben nog heel veel werk, maar wij moeten nu wel duidelijk meetbare doelstellingen opstellen en duidelijke keuzes maken waarop wij zullen inzetten, samen met Onderwijs en een aantal andere actoren. Dat zullen wij de volgende maanden uitwerken.

De voorzitter: Ik denk dat het debat gevoerd is. Mevrouw Poleyn heeft het woord, tot slot.

Mevrouw Sabine Poleyn: Minister, ik ben blij dat u denkt aan een meerjarenplanning en dat u op lange termijn wilt denken. Ik wil nogmaals herhalen dat het voorbereidende werk klaar ligt.

Ten slotte, ik heb gezegd dat er moet worden doorgewerkt. U hebt gezegd dat u daarvan niet zeker was. Ik heb de aanbevelingen uit het rapport dat in augustus 2010 aan jullie bezorgd is, niet gelezen, maar ik ben ervan overtuigd dat dit de aanbeveling was. Het was nooit de bedoeling om te stoppen in 2010, maar blijkbaar is het in de praktijk wel zo gebeurd.

Ik zal onthouden dat u werkt aan een meerjarenplan. Ik hoop dat u daar heel snel mee kunt komen, dat u het werk gebruikt dat er al is en dat u vooral weet dat het een kader is. Het is geen project. Het kader is er. Laten wij het nu verder invullen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Karin Brouwers tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over het proefproject met betrekking tot rekeningrijden - 298 (2010-2011)

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Mevrouw Karin Brouwers: Voorzitter, minister, een aantal bedrijven, waaronder IBM, NXP en Mobistar, zijn kandidaat voor het opzetten van een proeftuin rond intelligent rekeningrijden. Zij wensen de technologie die zij hiervoor ontwikkeld hebben, verder te toetsen aan de praktijk en doen daarvoor onder andere ook een beroep op expertise van het onderzoeksbureau Transport & Mobility uit Leuven. Zij hebben zich ook verenigd met de vzw T!NC.

Het regeerakkoord voorziet in het rekeningrijden voor personenwagens, in die zin dat er nog in deze legislatuur een proefproject opgestart zou worden. Voor vrachtwagens weet u dat het zal ingaan in 2013, maar voor personenwagens spreekt men van een proefproject. Deze bedrijven staan klaar om daarin te springen. Zij hebben dat consortium uitgewerkt. Het idee dat zij lanceren, is bekend. Het bestaat al op een aantal plaatsen. Elk voertuig zou uitgerust kunnen worden met een on-board unit, een OBU, die perfect het voertuig lokaliseert. Op die manier kan men prijzen berekenen. Er is heel veel variatie mogelijk. Het is een flexibel systeem. Men kan het toepassen op personen- en vrachtwagens. Men kan variëren in tijd en plaats en naar model van voertuigen. Is het bijvoorbeeld milieuvriendelijk of niet? Wat vooral interessant is – zij zouden dat ook verder willen uitwerken – is dat zij een oplossing kunnen aanbieden die veelzijdiger is dan de gewone open standaard, zodat het overal in Europa gebruikt kan worden. Het is bij wijze van spreken een nog opener model, waarbij verschillende diensten zich mee in dat toestel kunnen aanbieden.

Men zou bijvoorbeeld voor mensen in de file kunnen aankondigen dat er een parkeer-gelegenheid in de buurt is met nog zoveel vrije plaatsen, en men zou dat kunnen combineren met De Lijn of de NMBS, waarbij men zegt dat daar een bushalte is van waaruit je daar of daar kunt geraken. Men zou tot een heel ingenieus systeem kunnen komen. Vlaanderen heeft daar, in het licht van de toenemende congestie, echt behoefte aan. Gisteren was het nog in het nieuws: de congestie is toegenomen doordat – gelukkig maar – de economische crisis voor een deel achter de rug lijkt. Daardoor is er opnieuw veel meer verkeer op onze wegen. Wij moeten minstens dat proefproject een kans geven.

Dat consortium van bedrijven is enkele jaren geleden naar de stad Leuven gekomen in het kader van ELAt, de technologische innovatiedriehoek Leuven-Eindhoven-Aken. In

Eindhoven is er al een proefproject succesvol afgerond. Daarom wilde men in het Leuvense, waar, zeker tussen Leuven en Brussel, de congestie zeer groot is, iets gelijkaardigs doen. De gemeenteraad van Leuven, waarvan mevrouw Ceysens ook deel uitmaakt, heeft maandagavond steun toegezegd. Wij hebben 25.000 euro toegezegd. Dat is al een heel mooi bedrag, maar daarmee zullen we het niet redden. Als men daarmee 20 of 25 auto's kan laten experimenteren: dat is geen schaal voor een dergelijk project. Toch vinden wij het als stad belangrijk om daarmee te innoveren. Leuven heeft als universiteitsstad heel wat spin-offs, heel wat technologiebedrijven.

Ik vond het spijtig te moeten horen dat het IWT dit project eens te meer heeft uitgesteld. Dat is voor de zomer gebeurd. Het zou de eerste proeftuin van die orde zijn, en men had geen echte criteria om al dan niet te gunnen. Toevallig vernam ik dat het consortium zich dan op een andere mogelijkheid ging inschrijven. Op een bepaald ogenblik werd de Staten-Generaal van de Industrie opgericht. Daarin kunnen ook proeftuinen worden georganiseerd. Het consortium heeft zich aan de zijde van Agoria geschaard om te proberen om ook via die weg aan de nodige middelen te geraken om een echt interessant proefproject voor mobiliteit in Vlaanderen, specifiek gericht op rekeningrijden, te kunnen toepassen.

De stad Leuven was een beetje teleurgesteld dat het consortium het Vlaamse niveau niet volgde. Daarom stel ik graag enkele vragen.

Minister, welke ondersteuning vroeg het consortium precies? Ik heb daar geen zicht op en men wist het mij ook niet te vertellen. Om welke redenen wordt het altijd maar uitgesteld? Is het correct dat u een ruimere actie inzake innovatieve mobiliteit plant? Ik vermoed dat dit verwijst naar de Staten-Generaal van de Industrie en dat het dan daar zit omdat dit ruimer is. Wat houdt dit dan precies in? Men had gehoopt om in september meer te weten over de tweede piste, die van de staten-generaal, maar er heerst radiostilte alom. Ze hebben er niets meer van gehoord. Het blijft maar duren. Op 21 april is er tussen Leuven en Brussel een showcase geweest met een uitgeruste wagen. Ondertussen gaan de maanden en de jaren voorbij. Als wij in Vlaanderen een proefproject willen doen met eigen technologie van eigen bodem, wordt het hoog tijd dat in dat dossier vooruitgang wordt geboekt. Kunt u mij een termijn geven?

En dan mijn laatste vraag: ik heb weet van het Leuvense project, maar misschien zijn er nog andere. We moeten voorzichtig zijn, misschien zijn er andere bedrijven daarmee bezig. Hebt u weet van andere Vlaamse initiatieven inzake rekeningrijden en, zo ja, welke?

De voorzitter: De heer Watteeuw heeft het woord.

De heer Filip Watteeuw: Minister, ik sluit mij aan bij deze vraag omdat het voor mij onduidelijk is waar de Vlaamse Regering naartoe wil met de kilometerheffing. Men zegt wel dat men de kilometerheffing wil invoeren voor vrachtwagens, maar ik zie daar niet veel van. Men heeft een eerste stap gezet met de aanstelling van een consultant, maar het blijft voor mij onduidelijk of men er echt voor wil gaan.

Voor mij doemt het beeld op van wat wij daarnet bespraken: de elektrische mobiliteit. We zeggen dat er keuzes moeten worden gemaakt. Ik heb de indruk dat men met betrekking tot de kilometerheffing rond de hete brij draait en geen echte keuzes maakt. We moeten ook durven te kiezen voor een kilometerheffing voor personenwagens.

Ik wil één element toevoegen aan de uitleg van mevrouw Brouwers. Vier organisaties die te maken hebben met het vrachtvervoer, onder meer Voka, hebben een standpunt ingenomen. Als we een kilometerheffing invoeren, zeggen zij, dan moet het niet alleen voor vrachtwagens zijn maar ook voor personenwagens. Als er dan inderdaad dergelijke interessante projecten zijn, is het maar de vraag of we die steun moeten weigeren.

Mevrouw Patricia Ceysens: Ik heb hier het gevoel dat het spreekwoord 'het betere is de vijand van het goede' geldt. De Vlaamse Regering schernt voortdurend met voornemens.

“We gaan nu alles beter doen en nog beter omdat het vroeger allemaal niet zo goed was.” Ik heb de indruk dat nu zelfs het goede niet meer gebeurt. Dat gevoel heeft mij al een paar keer bekropen, vooral als ik hoor wat er allemaal niet meer kan. Dat was dan misschien niet zo goed als het betere, wat nu allemaal gaat gebeuren, maar we moeten toch opletten dat onder het mom van het betere het goede niet meer gebeurt.

Minister Ingrid Lieten: Na deze stichtende woorden wil ik het hebben over het dossier. Ik heb daarover navraag gedaan. Er werd op 31 januari 2010 bij IWT een projectvoorstel ingediend in de oproep voor proeftuinen binnen het ICT-domein, in samenwerking met het Interdisciplinair Instituut voor Breedbandtechnologie (IBBT). Het door het bovengenoemde consortium ingediend project was niet uitsluitend gericht op rekeningrijden voor personenwagens. De totale projectomvang was op dat moment begroot op 1,5 miljoen euro, met een gevraagde subsidie van 1,2 miljoen euro.

Het IWT beoordeelt die projecten autonoom en heeft gezegd dat het dat project niet wilde honoreren. Als reden vermeldde het dat er een proeftuin zou worden opgericht in verband met elektrische voertuigen. Het IWT suggereerde dat het project daarin zou worden ondergebracht. Persoonlijk denk ik dat dit antwoord maar ten dele juist is. Een project met betrekking tot rekeningrijden moet niet per se iets te maken hebben met een proeftuin voor elektrische voertuigen. Ik sluit niet a priori uit dat het project daarin kan worden opgenomen. De problematiek van technologie en communicatie heeft er zeker ten dele mee te maken. Ik kan het antwoord van het IWT dus niet volledig onderschrijven. Ik wil het toch een beetje honoreren. Dat sluit niet uit dat men, wat mij betreft, in de proeftuin zeker rekening zal kunnen houden met dit project. Maar het had ook om andere redenen door het IWT kunnen worden gehonoreerd. Ik ben echter geen wetenschapper en ik zit ook niet in die commissies. Ik kan daarover dus enkel op basis van partiële informatie een persoonlijke mening geven, die daarom niet de meest deskundige mening hoeft te zijn.

U zei dat er wordt gezegd dat ik een initiatief plan met betrekking tot het samenbrengen van initiatieven. Inzake mobiliteit zijn er inderdaad heel veel verschillende initiatieven en groepen werkzaam. Dat leidt tot een versplintering van het landschap en tot interne concurrentie, en zeker niet tot het excelleren van onze kennis over mobiliteitsaspecten, en het leidt er zeker ook niet toe dat wij concurrentieel zouden zijn met een aantal Europese kenniscentra. Ik heb de voorbije maanden inspanningen gedaan om de partners ertoe te bewegen elkaar te vinden. Dat lukt niet zo goed omdat iedereen in zijn eigen domein blijft en zijn eigen terrein beschermt. Ik plan daarin nieuwe initiatieven om die samenwerking te stimuleren, rekening houdend met de eigenheden. Dat hoeft voor dit project geen beletsel te zijn. Ik geef u die informatie additioneel.

Het consortium dat die aanvraag heeft ingediend, wordt al via andere kanalen gesubsidieerd. Sinds 2006 wordt het Vlaamse Innovatiesamenwerkingsverband Telematics Cluster/ITS Belgium gesteund. De huidige steun voor de periode 2008-2011 bedraagt 597.900 euro.

Rekeningrijden is een van de kernthema's die al zijn ingediend en is dus in die steun vervat. De leden van het consortium dat die aanvraag heeft ingediend in januari, zijn dus voor een groot deel al de leden die in Telematics Cluster/ITS zitten. Ik kan niet goed beoordelen wat de additionaliteit was.

Het IWT steunde ook het O&O-bedrijfsproject 'Next generation intelligent transport services' (NextGenITS) voor een totaalbedrag van 368.333 euro. Dat werd aangevraagd door NXP Semiconductors Belgium, Be-Mobile en Nimera Mobile. Dit project startte op 1 september 2008 en werd afgesloten op 30 april 2010.

Ik zal contact opnemen met het IWT om te onderzoeken of dat project kan worden bijgestuurd en of het kan worden opgenomen in de proeftuin.

Mijnheer Watteeuw, ook 'schoenmaker blijf bij uw leest' is een mooie stichtende boodschap. Ik kan u zeggen dat minister Crevits heel hard bezig is met de kilometerheffing en daarover

regelmatig in de regering rapporteert. Als u daarover de laatste stand van zaken wilt, kunt u het best aan haar die vraag stellen. Op basis van de gesprekken die ik bijwoon, kan ik u zeggen dat dat project zeker niet stilligt.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Mevrouw Karin Brouwers: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik verneem dat de samenwerking in Vlaanderen tussen al die technologiebedrijven moeilijk verloopt. Ze moeten elkaar vinden om, zoals u dat zo mooi zegt, te excelleren op het Europese en internationale vlak. Wij hebben hier nochtans enorm veel talent. Ik apprecieer ten zeerste dat u de samenwerking wilt stimuleren. Ik ben ook blij dat u bij het IWT nog eens gaat vragen wat de mogelijkheden zijn. Ik zou u willen vragen om dat samen met minister Crevits te doen, want zij is inderdaad vooral bezig met vrachtwagens. Dit proefproject gaat vooral over personenwagens. Het zou goed zijn als dat op elkaar wordt afgestemd.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■